11149

Echoes of Homeland — Lithuanian Weekly

TĖVIŠKĖS AIDAI

Registered at G.P.O. Melbourne for transmission by post as a periodical Price 1/6

IX METAI MELBOURNE, 1964 rugpiūčio 18 d. Nr.32 (427)

AMERIKOS PRESTIŽAS STIPRĖJA

Vietnamo padėtis aprimo

Paprastai yra sakoma, kad iš didelio debesies mažas lietus. Taip atsitiko ir šiuo kartu. Pekinas sukėlė didelį vėją, kad amerikiečiai subombardavo Š. Vietnamo bazes, bet lietaus nebuvo. Kom. Kinijos armija, kurios sutelkta apie 2,5 mil. vyrų, nepajudėjo iš vietos. Nemažai pajėgos turi ir amerikiečiai savo septintame laivyne, kuris išdėstytas Vietnamo ir Kinijos pakrantėse — viso 125 laivai ir 650 lėktuvų.

Prezidentas Johnsonas pasirašė Kongreso nutarimą, kuris pritaria prezidento veiksmams Š. Vietname. Nutarime sakoma, kad "Pietų-Rytų Azijos kraštai būtų palikti dirbti savo tikslams", bet taip pat pridedama: "Į kiekvieną ginkluotą pajėgų užpuolimą mes turime atsakyti." Taip pat paaiškinama, kad Amerika duos pagelbą kiekvienam Pietų-Rytų Azijos kraštui, kuris jos prašys savo laisvei ginti.

Kom. Kinijos visas baubas buvo, kad eilėje savo miestų suruošė demonstracijas, smerkdami JAV-bių "užpuolimą" Š. Vietnamo.

Šis amerikiečių drąsus atsakymas sustiprino Amerikos prestižą Azijos kraštuose. Vietnamo kaimynai, Thailand ir Laos mieliau nusiteikė Amerikai. Aprimo tuo pačiu ir Indonezijos ginčas su Malajais. Kom. Kinija taip pat išsigando pajudinti slibino pečius nors ji turi neblogą oro laivyną, bet silpna dar jūrose.

Kubos nesekmė

Jau virš 5 metų, kai Fidel Castro valdo Kubą. Nusigando Amerika pašonėj augant komunizmo tvirtovei, bet šio daigo nesugebėjo išrauti. Sovietų Sąjunga džiaugėsi nauju laimėjimu — žadėjo Kubai visokeriopą paramą. Castro turėjo drąsos susipykti ir su artimiausiu savo kaimynu — JAV. Sovietų pažadai ir liko tik pažadais. Kuba tapo ekonomiškai priblokštas kraštas. Amerikos ekonominė blokada Kubą tiek nuvargino, kad šiandien ten įvedamos maisto kortelės, kaip karo metu. Daugelis prekių racionuojama. Castro ieško prekybos sutarčių su kitais kraštais. Nerami padėtis viduje verčia vėl gerintis Amerikai. Amerikiečių kantrumas šį kartą bene bus įveikęs komunistinį išdidumą.

Triukšmas Kipre nesibaigė

Kipro prezidentas Makarios griebėsi priemonių izoliuoti turkų kilmės gyventojų agresiją ir jų kvartalams nutraukė vandens tiekimą, o taip pat ryšį su Turkija.

Turkų 64 lėktuvai bombardavo graikų pozicijas Kipro saloje. Užmušta 33 ir sužeista 230. Turkų vyriausybė paskelbė deklaraciją, kad ji panašiai elgsis ir toliau, jei bus skriaudžiami jų gyventojai Kipre. Jungtinės Amerikos Valstybės ir Britanija pasiūlė taikos planą, bet Kipro prezidentas jį atmetė. Turkijos atstovas Jungtinėse Tautose reikalauja, kad Saugumo Taryba pasmerktų graikų elgesį Kipre. Graikija tuo tarpu tyli.

Kipro sala yra visai Turkijos pašonėje ir turi apie pusę milijono gyventojų. Nuo senų laikų ji buvo Graikijos valdoma ir gyventojų daugumą sudaro graikai — apie 80%. Likęs penktadalis yra turkai. Kilus riaušėms mažuma daugiau sulaukė skriaudos ir užtat Turkija šoko užtarti savo kilmės žmones. Šis incidentas gal aštriau neįsitemps, bet greičiau duos progą Turkijai ir Graikijai išsiaiškinti dėl susidariusios padėties.

Rumunai reikalaus iš Sovietų Besarabijos

Londone, Anglijoje diplomatiniuose sluogsniuose teigiama, kad Rumunija, prisilaikydama diplomatiško nuosaikumo ir atsargumo, oficialiai pareikalaus, kad Maskvos vyriausybė grąžintų Rumunijai per II pasaulinį karą užgrobtą Besarabiją.

Rumunų spauda jau peržengė jai privalomą "tabu" ir jau aiškiai primena Sovietams, kad jie valdo teritorijas, kuriose gyvena 3 milijonai rumunų ir kad tie rumunai neturi jokių tautinės mažumos teisių. Šito klausimo drąsus kėlimas Maskvai eina įspėjamuoju signalu, kad Sovietų imperijoje ne viskas klojasi pagal jos valdytojų mintį..

Iki šiol Rumunijos vyriausybė ir tauta, dantis sukandę, formaliai ir tylėdami akceptavo Sovietų imperialistinę grobuonišką politiką jų teritorijos atžvilgiu.

Rumunijos kompartijos vadai per pastaruosius metus parodė daug savarankiškumo, nuo Maskvos nepriklausomumo užsienio politikoje: sudarė su Jugoslavija sutartį dėl bendros Dunojaus užtvankos įrengimo ir to regiono industrializavimo; sudarė su Prancūzija prekybos sutartį; sudarė su Kinija mokslinio bendradarbiavimo sutartį. Į visas tas sutartis Maskva žiūri kaktą suraukus... To dar maža: rumunų spauda ir radijas skelbia, kad Rumunijos nacionalinės pajamos pakilo 16 % po to, kai Rumunija pradėjo savarankiškai tvarkyti savo ūkį. Iš to prašosi išvada, kad Rumunija rengiasi visai nutraukti ekonominius ryšius su Sov. Sąjunga.

J. Paleckis apie Goldwaterį

Liepos 19 d. Vilniaus Vingio parke įvyko mitingas Lietuvos ir Vilniaus "išvadavimui" paminėti. Čia dalyvavo sovietiniai maršalai ir pagrindinę kalbą pasakė J. Paleckis. Šalia įprastinių "padėkos žodžių" Paleckis nurodė, kad esą "lietuvių tauta nepaklausė okupantų bei buržuazinių nacionalistų klastingų viliojimų, nepabijojo ir jų grąsinimų..."

Paleckis išryškino ir Lietuvos režiminių pareigūnų nuomonę apie juodąją Vakarų reakciją" bei Barry Goldwaterio išrinkimą respublikonų kadidatu į JAV prezidentus. Pagal Paleckį "kai atvirai grūmoja tokie pasiutėliai, kaip Goldwateris arba nepribaigtieji hitlerininkai bei jų dvasinės išperos — revanšistai Vakarų Vokietijoje, svarbu buvo išgirsti maršalo Krylovo užtikrinimą, kad jeigu reakcininkai pamėgintų sukelti naują karą prieš Tarybų Sąjungą, tai jų mėginimas baigtųsi taip pat, kaip baigėsi Hitleriui, tik per daug trumpesnį laiką... Tegul goldwateriai ir kitokie pasiutėliai žino, kad jokios vandenynų platybės nešgelbėtų jų, jei jie pamėgintų sukelti pasaulinį karą." O toliau jau sekė Paleckio ir jam panašių keliaklupčiavimas prieš sovietus ir ypač jų ginkluotas pajėgas

Rumunijos min. pirm. Maurer liepos 28 lankėsi pas de Gaulle. Laikoma tai nauju ženklu, kad Rumunija siekia artimesnių ryšių su Vakarais.

MASKVA RENGIASI KOMUNISTŲ SUVAŽIAVIMUI

Vakarų spaudos atstovų Maskvoje žiniomis, sovietų partinė vadovybė pradėjusi konkrečius žygius sukviesti komunistinių partijų suvažiavimą ir jos metu pasmerkti Raud. Kinijos komunistus. Liepos mėn. pradžioje Maskvoje vyko pasitarimai su komunistų partijų atstovais iš Vakarų Valstybių ir mažai išsivysčiusių kraštų. Paskutiniame "Komunist" numeryje paskelbtas sąrašas tų komunistinių partijų pasaulyje, kurios palaikančios Maskvą ir kurias galima laikyti būsimo suvažiavimo dalyvėmis. Tų partijų tarpe yra ir Jugoslavija.

Maskvoje esama įspūdžio, kad pastaruoju metu jau turį mažiau įtakos tie kraštai, kurie ligšiol buvę priešingi sukviesti plataus masto komunistų suvažiavimą. Čia nuolaidas padariusi Lenkija ir Jugoslavija. Spėjama, kad komunistų partijų suvažiavimas galįs įvykti š.m. lapkričio mėn.

Nauja Enciklika

Popiežius Paulius VI išleido pirmą savo enciklišką, kuri vadinasi Ecclesiam Suam — Savo Bažnyčią. Enciklika turi 15.000 žodžių ir susideda iš keturių dalių. Pati enciklikos tema yra apie ateistinį komunizmą. Popiežius nurodo, kad ateistinis komunuizmas pačiose šaknyse pakerta socialinę sistemą, neša nesantaiką ir yra šių laikų gėda. Kitoje dalyje nemažai vietos skiria pasaulio taikai ir religijų venybei. Kviečia gerus santykius palaikyti su kitomis nekrikščioniškomis religijomis, kaip tai žydų, musulmonų ir kitų. Čia jis sako. "Mes pripražįstame ir gerbiame moralines ir dvasines vertybes kitų nekrikščioniškų religijų ir mes trokštame jungtis su jomis keliant ir ginant bendrai religijos laisvę, gerą kultūrą, socialinę gerovę ir civilizaciją." Visas krikščioniškas religijas popiežius kviečia Bažnyčios vienybėn.

Enciklika buvo pramatyta pasurašyti rugpiūčio 6 d., Kristaus Atsinaujinimo šventėje, bet pasirašyta tik rugpiūčio 12 d.

AMERIKOS LIETUVIŲ PASKUTINĖS KREPŠ. RUGTYNĖS

Amerikos lietuviai sportininkai, grįžę iš Pertho į Sydney, prieš išskrendant atgal į Ameriką, turėjo dar dvejas rungtynes —vienas su Sydney australų rinktine — 79-76 (40-36) ir kitas su komanda Colts — 95-50 (37-21). Abejas rungtynes išlošė, nors prieš Sydney rinktinę beveik suklupo. Taip Am. lietuviai išvyko tik su vienu pralaimėjimu prieš Victorijos rinktinę, kur revanšines rungtynes prieš tą pačią komandą išlošė.

Italijos prezidentas Segni sunkiai sėrga — kraujo išsiliejimas smegenyse. Maža vilčių pasveikti

Lietuviai pasaulyje

Lietuvių diena Jungtinių Amerikos Valstybių (federaliniame) paviljone bus rugpiūčio 24, tuoj po bendros lietuvių dienos pasaulinėje parodoje.. Programoj dainuos keli chorai ir pasirodys kelios rinktinės tautinių šokių grupės.

Čikagoje jau nuo seno veikia Lituanistikos Institutas, kuris stengiasi visomis išgalėmis skatinti mūsų mokslinę ir kultūrinę veiklą. Už nuopelnus toje srityje Lietuvių Kongreso metu Vašingtone birželio 26 d. buvo išrinkti pirmaisiais Instituto garbės nariais prel. Pranciškus Juras ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bačiūnas. Abu šie lietuviai yra per eilę metų ypatingai nusipelnę lituanistikos mokslams ir lietuviškai kultūrai, kaip savo darbais, taip ir įdėtomis lėšomis. Juozas Bačiūnas yra ypatingai parėmęs Lituanistikos Institutą ir išleidęs nemaža vertingų lietuviškų veikalų. o prelatas Juras, kaip lietuviškos spaudos mecenatas yra išleidęs virš 40 knygų ir paskutiniu metu Putname pastatęs namus lietuvių kultūros ir Alkos muziejui, kur pats yra sukaupęs labai daug vertingos medžiagos mūsų raštijos ir iš viso kultūros istorijai.

Šiais metais Vokietijoje studijavo 55 lietuviai studentai, kurių 25 yra baigę Vasario 16-sios gimnaziją. Pasiskirstymas studijų fakultetais yra gana įvairus, bet daugiausia nulemia "praktiškieji" mokslai. Pav. medicioną studijuoja 18 studentų, techniką — 7, ekonomiką — 4; gamtos-matematkos fakultete 4, filosofijos — tik 12, ir po du studentus meno akademijoje ir pedagogikos institute.

Renkama medžiaga prof. Pakšto monografijai

At-kų sendraugių sąjungos centro valdyba yra gavusi prof. J. Ereto sutikimą parašyti a. a. prof. K. Pakšto monografiją.

Prof. K. Pakštas didelę dalį savo gyvenimo yra praleidęs JAV, gyvai reikšdamasis lietuvių visuomeniniame gyvenime. Prof. J. Eretas nuoširdžiai prašo visus prof. Pakšto draugus, bendradarbius buvusius jo studentus bei pažįstamus, turinčius jo laiškų, raštų, fotografijų ar šiaip kokios medžiagos, tinkančios panaudoti monografijai, siųsti jam į Šveicariją šiuo adresu: Prof. J. Shret, Glorastr. 44, Basel, Switzerland, arba Janinai Paukštienei, 3338 SW. 25th st., Miami, Fla.

Be to laukiame ir aukų, kurios įgalintų mus tinkamai pagerbti nepamirštamą mūsų tautos dinamiškąjį šaukli. Aukos siunčiamos šiuo adresu: inž. J. Mikaila, 16870 Stoepel Ave., Detroit, Michigan.

VYČIŲ SEIMAS

Čikagoje vyksta metinis, jau 51-sis iš eilės, Lietuvos Vyčių Amerikoje suvažiavimas-seimas. Ši, viena seniausių Amerikos lietuvių organizacijų, nesenai atšventusi savo auksinį jubiliejų, yra giliai įspaudusi žymes Amerikos lietuvių veikloje ir dabar savo pastangomis daugiausia reiškiasi Lietuvos laisvinimo akcijoje. Vyčių Seimui numatyta labai gausi ir aktuali programa su pamaldomis Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje Čikagoje, su posėdžiais Sheraton viešbutyje, ir koncertu Notre Dame katedros auditorijoje.

Spaudos mėnesiui praėjus

Katalikiškos spaudos vajui praėjus, jaučiame pareigą pasidalinti to vajaus įspūdžiais su "Tėviškės Aidų" skaitytojais.

To vajaus pirmoji išvada — "T. Aidų" skaitytojai nėra pasyvūs laikraščio prenumeratoriai, bet jie sudaro gyvą organizmą, sakytumėm vieną šeimą, nuoširdžiai besirūpinančią savu laikraščiu. Didelis skaičius atsiliepimų į mūsų kvietimą pasisakyti "T. Aidų" reikalais, taip pat bendradarbių skaičiaus padidėjimas bei gauta materialinė parama yra neklystantis rodiklis, kad "T. Aidai" per savo devynerius gyvavimo metus pasidarė savo skaitytojų šeimoje nekantriai laukiamas draugas. Tai yra paskatinantis veiksnys ateičiai.

"Tėviškės Aidai" yra dėkingi visiems teigiamai pasisakiusiems laikraščio atžvilgiu, o dar dėkingesni davusiems sveikų kritiškų pastabų.

To išvadoje "T. Aidai" ir toliau remsis tiesa ir krikščioniška morale, tarnaudami lietuviškai visuomenei.

Į mūsų materialinės paramos prašymą taip pat buvo gyvai reaguota. Kiekviena materialinė auka mums yra brangi ir tuo, kad ji yra visai savanoriška ir duodama su meile "T. Aidams", o tuo pačiu ir jų atstovaujamai katalikiškai idėjai lietuviškoje visuomenėje.

Tad visiems gyvai atsiliepusiems per "T. Aidus" į katalikiškos spaudos vajaus šūkį, nuoširdžiai dėkojame. Pirmoje eilėje ypatinga mūsų padėka yra adresuojama mūsų lietuviškai dvasiškijai, šio vajaus faktiškiesiems vykdytojams. Mums yra malonu konstatuoti, kad visa mūsų dvasiškija yra su "T. Aidais". Tai rodo, kad "T. Aidai" visai teisėtai save skaito katalikišku laikraščiu.

Didelę padėką taip pat užsitarnavo mūsų katalikiškos bei visuomeninės organizacijos, gausiai mus parėmusios iš savo sunkiai sudaromų lėšų. Reiškia, katalikiško laikraščio idėja yra gyva ir organizuotos visuomenės tarpe.

Mes suprantame, kad visi mus parėmusieji šio vajaus proga neieško viešumos. "Tėviškės Aidai" betgi iš savo pusės skaito, kad jie turėtų būti žinomi ir visai "T. Aidų" skaitytojų šeimai. Todėl su dėkingumu, bent didžiuosius rėmėjus bei talkininkus čia paminėsime.

Kun. dr. P. Bačinskas, kun. P. Butkus. kun. P. Dauknys MIC, kun. S. Gaidelis SJ, kun. A. Kazlauskas MIC, kun. L. Kemešis, kun. P. Martūzas ir kun. P. Vaseris.

Aukojusios organizacijos: Adelaidėje Tėvai Marijonai, Ateitininkai Sendraugiai. Liet. Katalikių Moterų Draugija, P.A.L.K. D-jos Taryba ir Melbourne Liet. Kat. Mot. Dr-ja ir Parap. Choras.

Adelaidės, Melbourno ir Newcastle bažnytinės rinkliavos.

Aukos pagal aukų lapus iš geelongiškių per G. Bažnytinį Komitetą ir sydnėjiškių per kun. P. Butkų ir p. A. Jantauską (aukotojai dedami atskiru sąrašu).

Stambesnieji aukotojai: Kun. P. Butkus, p. S. Paulauskienė, p. A. Ramanauskas, p. V. Stagis, p. Mykolas Šutas ir Justinas Žvingėla.

Lietuvių Katalikų Federacija, "T. Aidų" leidėjas džiaugiasi parodytu pritarimu katalikiškam laikraščiui ir dėkoja visiems už moralinę ir materialinę paramą. Nežiūrint, kad spaudos vajus jau praėjo, dar kartą prašome visos "Tėviškės Aidų" skaitytojų šeimos visą laiką prieš akis turėti savo laikraščio interesus. Tam tikslui — nepagailėkite savo įnašo žodžiu, darbu, plunksna ar šilingu.

Austr. Liet. Kat. Federacijos Valdyba

Fidel Castro šeima ir praeitis

Kai Kubos diktatoriaus Fidel Castro sesuo Juanita pabėgo į Meksiką, amerikinis savaitraštis "Time" pateikė žinių iš Castro šeimos užkulisių. "Time" rašo, kad Juanitos vieši kaltinimai savo broliams Fideliui ir Rauliui sudarė sensaciją Lotynų Amerikai, kur vidurinės klasės šeimos yra gausios ir uždaros nuo viešumos, bet Castro šeima niekad nebuvo labai vieninga ir uždara. Kubiečiai, kurie pažino Castro tėvą Angelo sako, kad jis buvęs kietas ir šykštus, o jo žmona Lina Ruz — irzli ir mėgstanti kivirčus, barnius.

Angelo Castro savo kapitalistinę karjerą pradėjo nuo pabėgių tiekimo United Triest Co. geležinkeliui; netrukus užpirko cukrinių nendrių plantaciją, kurioje augino galvijus. Greta to įsteigė pelningai veikiančią parduotuvę ir vertėsi visokiais ir dažnai nešvariais bizniais. Jis mirė 1958 metais, palikdamas apie 1/2 milijono dolerių vertės turtą.

Angelo turėjo du vaikus iš pirmos žmonos ir 5 iš antros — Angelita, šiuo metu 40 metų, Ramon — 39 m., Fidel — 37 m., Raul — 33 m. Juanita — 31 m., Emma — 29 m. ir Augustina — 25 m. Iš pirmos santuokos — Pedro Emilio ir Lidia. Pirmoji santuoka pasibaigė divorsu. Liną jis vedė tik tada, kai ji jam jau buvo nelegaliai pagimdžiusi visus 5 vaikus. Jis su ja susitukė garsiai priekaištaudamas jai, kad Raul nesąs jo vaikas, bet vieno iš jos gausių meilužių. Angelo kaimynai prisimena, jog jis daug galvojo ir svyravo dėl persiskyrimo su pirmąja žmona ir dėl antrosios vedimo. Dėl tokios atmosferos šeimoje Fidel'is pasidarė jai abejingas, išskyrus vien Raul'į, kuris jį dievino, ypač suartėjo su juo bendrai kovodami Sierra Maestra kalnuose prieš diktatorių Batistą, nors Fidelio šeima — broliai ir seserys — rėmė jį ginklais ir maistu, padėdami organizuoti stovyklas belaisviams. 1958 metais Juanita (tada 25 metų amžiaus) važiavo į JAV prašyti finansinės paramos savo broliams.

Juanita apsivylė savo broliu Fideliu netrukus po to, kai jis tapo Kubos diktatorium ir išėjo su komunistinės "žemės reformos" įstatymo projektu. Ramon sunkiai dirbo plėsdamas tėvo paliktą farmą ir todėl supykęs pasakė: "Raul yra mažas biaurus komunistas, kurį aš vieną kartą užmušiu". Sesuo Emma buvo mažiausiai įsivėlusi į politiką, ištekėjo už meksikiečio ir su juo išvažiavo gyventi Meksikoje. Antireliginiai Fidelio potvarkiai desperatiškai nuteikė jo motiną, o kai Fidel pasiskelbė esąs marksistas leninistas, jo sesuo Juanita taip pat pateko į desperaciją: ji patylomis pakeitė savo butą Havanoje ir padarė jį prieglauda politiniams pabėgėliams. Ji globojo Fidelio policijos gaudomus režimo priešus ir mažiausiai 200 asmenų padėjo pabėgti iš Kubos salos. Gal Fidelo ir žinojo apie jos veiklą, bet nenorėjo sukelti skandalo savo sesers areštu. Jo agentai sekė ją, bet nevaržė jos judėjimo. 1963 m. rugpiūčio mėn. mirė diktatoriaus Castro motina ir jis įsakė nacionalizuoti savo šeimos dvarą, o kai Juanita ėmė pardavinėti šeimos galvijus, Fidel įsiuto, kaltino ją reakcija ir skubiai važiavo jos nubausti, bet tuo atveju jai padėjo brolis Raul: jis ją įspėjo ir ji pasitraukė į kitą provinciją, kol Fideliui piktumas praeis. Yra pagrindo manyti, kad Raul padėjo Juanitai išvažiuoti į Meksiką pas seserį Emmą. Ji atsivežė 11 lagaminų į Meksiką, o tai rodo, kad jos pabėgimas buvo patogus, nors Fidel, gal būt, nieko nežinojo apie Juanitos pabėgimą.

J. Gs.

Liepos 18-20 dienomis Bad Godesberge, Vakarų Vokietijoje įvyko pirmosios lietuvių Jaunimo Studijų dienos. Dalyvavo 60 jaunuolių, daugumoje studentai. Paskaitas skaitė dr. Jonas Grinius iš Muencheno, Steponas Vykintas-Povilavičius ir Natkus, kuris buvo kartu ir diskusijų moderatorius.

Nuodėmės prieš pirmąjį Dievo įsakymą

Ateities spėjimai.

Žmogus nori sužinoti savo ateitį. Tačiau žmogaus ateitis tėra žinoma tik Viešpačiui Dievui. Žmogus, be specialaus Dievo apreiškimo, negali žinoti nei savo, nei kitų žmonių ateities. Nėra žemėje būtybės, kuri galėtų pasakyti žmogaus ateitį. Žmogus prasiskverbia į ateitį tam tikrose srityse moksliniu keliu — apskaičiavimais. Taip, žmogus apskaičiuoja, kiek apytikriai gims žmonių per ateinančius metus, kiek valstybė turės pajamų ir t.t. Šie apskaičiavimai yra matematikos ir bendrų žmonijos gyvenimo dėsnių pritaikymas. Tai nėra tikra prasme žmogaus ateities pasakymas.

Kortų metimas ir būrimas iš rankos

Negalėdamas žmogus tikrai praskleisti ateities uždangos, bando tai padaryti apgaulingomis priemonėmis. Kortas meta daugiausia čigonės, jos ir iš rankos stengiasi pasakyti ateitį. Šitie kortų metimai ir skaitymai iš rankos daromi labai įgudusiai ir per generacijas surinkta patirtim vadovaujantis. Išsireiškimai vartojami keliant kortas ir skaitant iš rankos yra taip parinkti, kad jie galima būtų lengvai pritaikinti bet kuriose žmogaus gyvenimo sąlygose. Čigonės mėgsta vartoti tokius išsireiškimus: laukia didelis nuliūdimas, laukia didelis džiaugsmas, saugokis juodos moters, laukia kelionė per vandenis, vartosi dideles pinigų sumas ir t.t. Kadangi tokie bendri išsireiškimai turi labai platų pritaikymą ir be kortų kėlimo beveik kiekvieno žmogaus gyvenime atsitinka, tai lengvatikis žmogus įtiki čigonei ir kortų kėlimui bei rankos spėjimui, nes girdi "viskas išsipildė."

Astrologija ir horoskopas

Astrologijai arba žvaigždžių tyrinėtojai nuo senų laikų galvoja, kad žvaigždės turi įtakos ne tik į žmogaus charakterį, bet ir į jo likimą. Jie yra atradę Horoskopą, arba valandų rodyklę, kuri parodanti žmogaus likimą priklausomai to, kokioje padėtyje buvo žvaigždės jo gimimo momentu.

Kiek dangaus kūnai turi ar gali turėti įtakos į žmogaus charakterio susidarymą yra sunku pasakyti. Mes žinome, kad maistas, oras, vanduo ir bendrai gamta turi įtakos į žmogaus charakterio ir būdo sudarymą. Galimas dalykas, kad ir planetos bei žvaigždės gali turėti įtakos į žmogaus charakterį ir būdą. Bet tai nieko nėra blogo ir tokio pobūdžio tyrinėjimai yra mokslinio darbo sritis. Panašiai yra ir su skaitymu iš rankos. Žmogaus kūnas turi savyje žmogaus charakterio bruožų, kuriuos specialistai gali pastebėti tiek pačioje žmogaus kūno struktūroje, jo veido formoje, jo rankos linijose ir jo rašysenoje. Tokie tyrinėjimai ir apie juos kalbėjimas nėra nuodėmingas, nes irgi priklauso mokslinei sričiai. Ištyrus žmogaus charakterį galima daryti sprendimus, kaip žmogus laikysis tokiose ar kitokiose aplinkybėse.

Nusikalstama pirmajam Dievo įsakymui, kai daromi spėjimai apie žmogaus ateitį nurodant jam, kad jis ves tokią ar kitokią moterį, arba, kad jis laimės pinigų tada ar tada ir t.t. Šitokios rūšies spėjimai yra žalingi žmogui, nes jie skleidžia nepasitikėjimą žmonių vieni kitais ir svarbiausia pasisavina ateities žinojimo galybę, kuri priklauso tik vienam Dievui. Šv. Raštas, Pakartojimo knyga draudžia šiuos dalykus sakydama Izraeliui: "Teneatsiranda pas tave nė vieno, kurs... teirautusi pas žynius ir tikėtų sapnams bei prietarams... nes Viešpats bodisi visų tų dalykų ir už tokius nusikaltimus jis išnaikins anas tautas..." Pak.18, 10.

Kun. dr. P. Bačinskas

TĖVIŠKĖS AIDAI

SAVAITRAŠTIS

18 Henry St., Kensington, Vic. Telef: FF 2358

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaguoja Redakcinė Komisija. Vyr. redaktorius kun. Pr. Vaseris. Korespondencijas ir straipsnius siųsti šiuo adresu: Tėviškės Aidai Red., 18 Henry St., Kensington, Vic.

Prenumeratos kaina metams £ 3 Kituose kraštuose 7 dol. Atskiras numeris 1/6. Skelbimai už skiltįs coli 10/-. Nuolatiniams skelbėjams Jaroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra. Prenumeratą siųsti šiuo adresu: TĖVIŠKĖS AIDAI 18 Henry Street, Kensington, Victoria.

PASAULIO PABAIGA

Ką kiekvienas tikintysis turi galvoti apie pasaulio pabaigą?

Kad mūsų žemė ir mūsų pasaulis nėra amžinas, pasako mums ne tik tikėjimas ir Dievo apreiškimas, bet ir moksliniai tyrinėjimai. Ateis metas, kad išauš paskutinė diena. Karai, įvairios nelaimės ir katastrofos gąsdina visus savo naikinimo galia. Todėl jau nuo senovės amžių daug kas laukė pasaulio pabaigos. Ir dabar įvairių sektų, kaip adventistų, Jehovos liudininkų ir kitokių klaidatikių atstovai dažnai ima skelbti, kad štai, greitai — nurodo net metus, ateis pasaulio galas ir prasidės tūkstanties metų Kristaus garbingas viešpatavimas. Ir daug tokių pranašysčių betgi neišsipildė.

Argi Šventame Rašte, ypač šv. Jono Apreiškime, nėra pasakyta, kada ateis pasaulio pabaiga?

Taip, kad ateis pasaulio pabaiga ir paskutinis teismas, mums paskelbė pats Kristus, bet jis aiškiai pabrėžė, kad tos valandos nežino niekas, nei angelai danguje, o tik vienas Dievas! Toji diena ateis kaip vagis, staiga, netikėtai, nelauktai. Todėl reikia būti visados pasiruošus tą dieną sutikti. Tačiau Šventame Rašte randame ir nurodyta nemaža ženklų, kurie pasireikš prieš pabaigą. Evangelistas Lukas 21 skyriuje, 25 eilutėje rašo: "Bus ženklų saulėje, mėnulyje ir žvaigždėse, o žemėje didelio išgąsčio tarp tautų dėl smarkaus jūros ir bangų ūžimo; žmonės džius iš baimės, belaukdami to, kas turi ateiti visam pasauliui; nes dangaus galybės bus pajudintos. Tuomet išvys žmogaus Sūnų ateinantį debesyse su didele galybe ir didenybe. Tiems dalykams pradėjus įvykti, pažvelkite aukštyn ir pakelkite savo galvas, nes jūsų atpirkimas artėja!".

Nenuostabu, kad daugelis žmonių saulės užtemimuose, žemės drebėjimuose, jūros potvynių katastrofose greit nori matyti būsimą pasaulio pabaigą. Tačiau iš to nėra lengva nustatyti pabaigos terminr, lygiai kaip ir šv. Jono Apreiškime (Apokalipsėje) nurodyti ženklai nepasako kada ateis pasaulio pabaiga. Lietuviškoj teologinėje literatūroje gal plačiausiai šį klausimą nagrinėja kunigas daktaras Vytautas-Jonas Bagdanavičius, lietuvis marijonas savo knygoje "Žmonijos likimas šv. Jono Apreiškimo knygoje," išleistoje 1953 metais Čikagoje su a.a. vyskupo Padolskio pratartimi. Čia iš esmės nagrinėjama tos pranašystės, kurias šv. Dvasia įsakė užrašyti apaštalui šv. Jonui. "Norint, kad šv. Jono apreiškimo knyga neprarastų nieko iš savo turtingos kompozicijos — rašo dr. Bagdanavičius — geriau sia yra į ją žiūrėti kaip į perspėjimų knygą. Perspėjimas yra toks turtingas egzistencinės būties akimirksnis, kuriame susitinka praeitis, ateitis ir idėjinis momentas. Jis duoda gaires ateičiai ir nusako kas bus, jei jis bus priimtas, ir kas bus, jei jis nebus priimtas. Tai yra pranašiškoji perspėjimo dalis.

Mons. K. Razmėnas

— **Keistas atsitikimas** įvyko Čikagoje. 14-kos metų mergaitė greitai mirė po to, kada išsimaudė viename baseine. Pirmiausiai ji pajuto pirštų judinimo sunkumus, o po to kojų. Vežama į ligoninę ji apalpo, o netrukus ir mirė. Jos kūnas karste ilsėjosi laidotuvių biuro koplytėlėje. Kada iš ryto artimieji atėjo pamaldoms jos kūno karste nesurado. Apeigos už mirusią buvo atliktos karstui esant tuščiam. Tiktai vėliau jos kūnas buvo surastas gatvėje.

— **Amerikos** 45% studentų turi automašinas.

JIE KOVOJO UŽ ATEITĮ

BENDRI BRUOŽAI LIETUVOS IR UKRAINOS PARTIZANŲ SĄJUDYJE.

Dr. Julius Vidzgiris (ELI)

Laisvųjų pareiga — budėti laisvės kovotojų šviesaus atminimo sargyboje.

(Tęsinys iš pr. num.)

Lietuvoje siautėjo Suslovas, Ukrainoje — Chruščiovas

Jau prieš savo sugrįžimą sovietai ruošėsi atkeršyti UPAi. Tą nelemtą vaidmenį, kokį Lietuvoje prieš partizanus suvaidino dabartinis Kremliaus žymiausias "ideologas" Suslovas, Ukrainoje atliko ne kas kitas kaip Chruščiovas.

Dar 1944 m. kovo mėn. jis ukrainiečių laisvės armiją išvadino "niekšais, liaudies priešais ir tėvynės išdavikais." Tačiau viskas prasidėjo tiktai po to, kai atžygiavo sovietų kariuomenė.

1944.XI.22-24 Kijeve susirinko Ukp(b) ck plenumas, kuriame pagrindinius pranešimus darė partizanų apimtų sričių — Voluinės, Stanislavo ir Červoncų partijos sekretoriai. Pirmiausia reikėjo stiprinti vietinį partijos-valstybės aparatą, apeliuojant į ukrainiečių krašto vienybę ir mėginant suvilioti dalį aktyvaus pasipriešinimo narių, ypač šviesuomenę.

1944 gruodžio mėn. Stanislave buvo sušauktas jaunimo suvažiavimas, kuriame tarp 564 delegatų dalyvavo 24 buvę UPA kovotojai. Buvo svarstomi tokie klausimai, kaip jaunimo vaidmuo krašto ūkio atstatyme (reiškia, sovietų režimo grąžinime) ir "buržuazinių nacionalistų" kenks mingumas.

Maždaug tuo pačiu metu buvo sušauktas valstiečių suvažiavimas kuriame taip pat svarstyta, kaip kovoti su partizanais. Tuo pačiu tikslu 1945 m. sausio mėn. Lvove buvo sukviesti Vak. Ukrainos mokytojai, kuriems perkūnus griaudėjo stambūs komunistų tūzas D. Manuilskis. Gegužės mėn. Lvove buvo konferencija ukrainiečių moterims, kad jos paveiktų savo vyrus ir sūnus pasiduoti sovietiniam kraštui. Drauge į partizanų valdomas sritis buvo siunčiami žinomi kultūrininkai, mokslininkai, rašytojai su agitatorių paskirtimi. Visa tai labai primena panašias priemones Lietuvoje (inteligentijos suvažiavimai Vilniuje 1945 ir 1946 m., valstiečių suvažiavimas 1945.III.27 ir pan.).

Kovoje prieš partizanus labai glaudžiai bendradarbiavo saugumo organai su partijos aktyvu. Visai neatsitiktinai Stanislavo srities, kurioje ilgiausiai ir stipriausiai (iki 1951 m.) reiškėsi ukrainiečių partizanai, partijos pirmasis sekr. Slonj buvo paskirtas USSR MVD viršininko pavaduotoju.

Kovos būdai buvo tokie patys, kaip ir Lietuvoje: miškų košimai, "savisaugos arba liaudies gynėjų" (stribų) būrių steigimas ir ne paskutinėje vietoje — provokacijos.

1945.X.13, per "išvadavimo" metines Chruščiovas jau gyrėsi, kad galutinai buvo sunaikinti "ukrainietiškai-vokiškieji nacionalistai". Tai, žinoma, tokios pat vertės tvirtinimas, kaip Lietuvoje NKVD gen. Bartašiūno pakartotinėse amnestijose.

Lietuvos laisvės kovotojų vadą sušaudė be teismo

1944-1949 m. Visoje Vak. Ukrainoje vyko smarkios kovos tarp UPA ir sovietinių MVD pajėgų. Daug aukų buvo abiejose pusėse. Išdavikams nebuvo pasigailėjimo. Taip žuvo komunistas rašytojas Halan ir Maskvos nelaimingas įrankis, Ukrainos Katalikų Bažnyčios likvidatorius, kun. Kostelnik. Šie du faktai režimo buvo tuojau išnaudoti kovai su Kat. Bažnyčia, kuri, kaip ir Lietuvoje, buvo apkaltinta "žudikų globėja."

1950.III.5 Bilohorščios kaime, netoli Lvovo, žuvo Ukrainos sukilėlių armijos vadas gen. Šuchevič-Čuprinka. Tačiau partizanų sąjūdis dar negreit išnyko.

Kaip iš tikrųjų jis pasibaigė, dar ir šiandien to niekas nežino, nes tai paties kovos sąjūdžio paslaptis. Partizanai nebuvo galutinai nugalėti. Jie tik pakeitė savo taktiką.

Pagal turimas žinias, paskutinieji UPA pasipriešinimo lizdai emvedistų buvo sunaikinti 1953.

1960 m. sovietai paskelbė paskutinio UPA vado Kuk pareiškimą, kad jis su žmona atlikęs bausmę, gyvenąs "kaip laisvas pilietis". Paskutinis Lietuvos laisvės kovotojų vadas A. Ramanauskas — "Vanagas" oficialiomis žiniomis, buvo suimtas 1956 m. ryšium su Vengrijos įvykiais Kaune ir be teismo sušaudytas.

1960.XI.24 per Kijevo radiją prabilo Miron Matvieiko, kuris, kaip mūsų Lukša-Daumantas, 1950 m. buvo grįžęs į kraštą vadovauti pogrindžio žvalgybos skyriui. Tik savo likimu jis daugiau panašus Deksniui-"Daunorui", lygiai tais pačiais 1960 m. pasigarsinusiam, kodėl nutraukęs ryšius su "buržuaziniais nacionalistais".

Gal daugiau Lukšą-Daumantą priminė, nors irgi nepilnai, Ukrainos 300 metų prijungimo Rusijon sukakties išvakarėse, 1954. V.19 sušaudytas ukrainiečių laisvės kovotojas Volodimir Ochrimovič, karo teismo nuteistas už tai, kad užsieniui perdavė smulkų pranešimą apie OUN pogrindžio veiklą ir su savo bendrininkais "šnipinėjęs".

Nėra abejonės, jog, arčiau susipažinus su Ukrainos laisvės kovomis, paaiškėtų dar daugiau panašumų.

Ir ukrainiečių rezistencija nebuvo veltui

Ukrainos rezistencija kovojo ne tik ginklais. Jos eilėse subrendo ir reiškėsi naujos visuomeninės mintys, išaugo savi rezistencijos teoretikai, jau kilę iš rytinės Ukrainos, labiau rusinamos, dalies (P. Poltava, O. Hornovyj ir kit.). Kraujo aukos nebuvo veltui. Ukrainos sukilėlių armijos UPA ideologiniai apmatai pasiekė Vakarus. Iš jų aiškiai matyti, už ką vyko kova. Pirmoje eilėje— už valstybinę nepriklausomybę, už demokratinę krašto santvarką, už pažangią visuomenės santvarką. Būdinga, kad lygiai buvo pasmerktas kapitalizmas ir kolonializmas tiek sovietinis, tiek vakarietiškas.

Ukrainos tautinio pasipriešinimo kovos teoretikas Poltava dar 1947 balandžio mėn. rašė, kad Ukrainos revoliucinis tautinio išsilaisvinimo sąjūdis yra sudėtinė dalis galingos jėgos, kuri ardo senąjį pasaulį ir kuria naują. Mes **— ne praeities užbaigėjai, bet kovotojai už ateitį,** rašė jis.

Ne kitaip galvojo ir Lietuvos partizanai.. Ir mūsų prisiminimas jų nebaigtos kovos prasmės nereiškia sukti istorijos ratą atgal. Tai irgi žingsnis, einant pasitikti aušrančio laisvės ryto!

Muitininko malda

"Viešpatie, Tu žinai geriau už mane, kad aš einu senyn ir ateis tas laikas, kada aš būsiu senas. Saugok mane nuo pražūtingo papročio manyti, kad aš turiu ką nors pasakyti kiekvienu klausimu ir kiekviena proga. Atpalaiduok mane nuo troškimo išlyginti kiekvieno žmogaus reikalus.

Padaryk, Viešpatie, mane galvojančiu, bet ne paniurusiu, padedančiu, bet ne bosaujančiu. Su mano begaliniu žinių bagažu, atrodo, būtų gaila nepanaudoti jo viso, bet Tu žinai, Viešpatie, kad į pabaigą aš noriu turėti ir keletą draugų.

Laikyk mano sąmonę laisva nuo deklamacijos begalės smulkmenų. Duok man sparnus, kad pasiekčiau esminį punktą. Padaryk antspaudu mano lūpas mano paties skausmams ir negalavimams: jie vis didėja ir metams bėgant, meilė nuolat juos kartoti darosi vis saldesnė.

Aš nedrįstu prašyti malonės su meile priimti pasakojimus apie kitų žmonių skausmus, bet padėk man tuos pasakojimus kantriai pernešti.

Aš nedrįstu prašyti atminties pagerinimo, bet prašau nusižeminimo ir užsispyrusio įsitikinimo sumažėjimo, kai mano atmintis, atrodo, susikerta su kitų žmonių valia.

Duok man, Viešpatie, gerą pamoką, kad ir aš kartais galiu klysti. Laikyk mane užtenkamai maloniu. Aš nenoriu būti šventuoju — su kai kuriais iš jų yra taip sunku sugyventi,— bet surūgęs senas žmogus yra vienas iš velnio padarų.

Duok man gabumą matyti gerus dalykus netikėtose vietose ir talentus netikėtuose žmonėse ir duok man, Viešpatie, malonę jiems tai pasakyti. Amen"

(Iš S. I. News Letter)

JAV tikėjimų statistika

Amerikoje, Gallupo institutų pranešimu, kas ketvirtas amerikietis yra katalikas — 43,8 mil., arba 23,4%. Amerikos tikinčiųjų, įvairių grupių protestantams priklauso 64,9 mil., arba 34,9%. Katalikų metinis prieauglis yra 2,3%, protestantų 0,77%, bendras tikinčiųjų prieauglis 1,6. Žydų kongregacijoms priklauso 5,5 mil., rytų bažnyčioms 3 mil.

— ooo —

Serga rašytojas kun. Stasius Būdavas. Jam padaryta dvi operacijos.

Katalikiškam Gyvenime

—Vokietija. Kenčiančios Bažnyčios 14-tas suvažiavumas šiais metais prasidėjęs liepos 31 d. baigėsi rugpiūčio 4 d.. Jame dalyvavo visos pavergtos Europos tautos, kurios neteko tautinės ir religinės laisvės. Ir lietuviai buvo čia gausiai atstovaujami tiek pasauliečių, tiek dvasiškių atstovų. Šių metų Kenčiančios Bažnyčios suvažiavimas įgavo, ypatingos svarbos savo nagrinėjamų klausimų aktualumu ir paskaitininkų parinkimu.

Varšuva. Rugpiūčio mėn. 6 d. 5.000 maldininkų išvyko pėsti dviejų šimtų dvidešimties kilometrų kelionei iš Varšuvos į Čekoslovakiją, norėdami pagarbinti Lenkijos karalienę Mariją jos Dangun Žengimo šventėje, rugpiūčio 15. Išleisdamas į kelionę maldininkus, Varšuvos kardinolas Wyszynskis savo kalboje trumpai palietė sąžinės laisvės ir Dievo kulto problemas ir pranešė, kad jis yra pakvietęs į Čenstochavą atvykti Vienos kardinolą Pranciškų Koenig, bet dar iki šiol kardinolas negavo Lenkijos įvažiavimo vizos.

Vatikanas. Šventasis Tėvas rugpiūčio 11 d. išvyko į Orvietą, norėdamas atžymėti septynių šimtų metų sukaktį nuo Dievo Kūno šventės įvedimo visame katalikų pasaulyje. Šventasis Tėvas pirmą kartą Bažnyčios istorijoje pasinaudojo dar niekad popiežių nesinaudota susisiekimo priemone helikopteriu.

Vatikanas. Šventasis Tėvas Paulius VI, kalbėdamas penkiolikos tautų maldininkams bendroje audiencijoje Castelgandolfe, iškėlė Bažnyčios universalumo (visuotinumo) reikšmę. "Bažnyčios visuotinumas nesiriboja vien tik jos mokslo turiniu, bet jis apima žmonijos visumą, išvengdamas diskriminacijos skirtumų, rasizmo, nacizmo ir kitų priešingumų. Savo kalbą Šventasis Tėvas trumpai pakartojo angliškai, prancūziškai, vokiškai ir ispaniškai, pasveikindamas kiekvieną dalyvavusią tautą ir visiems suteikdamas apaštalikškąjį palaiminimą.

— Kan. Zakarauskas neseniai lankėsi Romoje. Jis dirba lietuvių parapijoje Chicagoje. Taip pat šiomis dienomis iš Amerikos išvyko į Romą monsinjoras Končius, BALFo kūrėjas.

J. Petraitis

Iš Antrojo Pasaulinio Karo istorijos puslapių 31

Prancūzų laivyno likimas

Compiegne karo paliaubų sutartyje Hitleris palyginamai buvo švelnus dviejuose punktuose: 1) pasižadėjo palikti neokupuotą pietinę Prancūzijos dalį, kur prancūzų vyriausybė galės veikti savarankiškai ir 2) jos žinioje paliko prancūzų karo laivyną. Žinoma, abu pažadai rėmėsi tik Hitlerio žodžiu, ir, kaip matysme, tai buvo labai abejotinos vertės garantija. Pirmuoju atveju jis norėjo sulaikyti prancūzų vyriausybės išbėgimą iš krašto, antruoju — bent neutralizuoti jų laivyną, kuris savo didumu buvo skaitomas ketvirtuoju pasaulyje.

Abiems — tiek anglams, pasilikusiems karo lauke vieniems, tiek vokiečiams - prancūzų laivynas buvo tikra pagunda. Vokiečiai su juo galėtų, mažių mažiausia, uždarę Gibraltaro sąsiaurį, šeimininkauti Viduržemio jūroje, o anglams jis būtų didelė parama ginantis nuo vokiečių grėsiamos invazijos.

Prancūzų karo laivynas pasiekė savo galybės viršūnių admirolui Darlan'ui vadovaujant. Paskutinėse Prancūzijos valandose Darlanas dalyvavo visuose lemiamuose vyriausybės sprendimuose ir, kaip matėme, davė žodį Churchilliui neperleisti laivyno į vokiečių rankas. Jo autoritetas laivynui, kad ir šiuo kritišku momentu, praktiškai, buvo absoliutus: jo įsakymu visas laivynas būtų pasukęs į britų uostus. Tą įsakymą jis jau buvo pasiruošęs duoti, bet tuo pat momentu admirolas buvo nuimtas nuo karo laivyno vado posto ir paskirtas laivyno ministeriu, ko jis seniai jau troško. Kaip ministeris, solidarizuodamas bendrai vyriausybės politikai, jis to įsakymo nebedavė. Reikia dar pridėti, kad jis buvo prieš anglus nusistatęs ir tas nusistatymas siekia dar Napoleono laikų: jo prosenelis žuvo Trafalgaro mūšyje.

Sulaikydamas laivyną Prancūzijoje, Darlanas padarė didelę asmeniską klaidą. Jeigu jis būtų išplaukęs iš Prancūzijos uostų, jis būtų turėjęs ne tik nenugalimą širdį, kaip de Gaulle, bet ir kietą kumštį-laivyną, ir neabejotinai jis būtų pasidaręs Prancūzijos rezistencijos vadu ir, gal būt, jos išgelbėtoju. Tokiu jis būtų pasilikęs Prancūzijos istorijoje. Vietoj to jis du metu sėdėjo vergaujančio vokiečiams ministerio kėdėje ir žuvo nuo atentatininko rankos (42.12.28), palikdamas savo vardą negarbingą savo tautos ir savo laivyno istorijoje, kuriems jis taip gerai ligi šiol tarnavo. Vos tris savaites prieš savo galą, Darlanas parašė Churchilliui laišką primindamas jam, kad jis savo žodį išlaikęs ir nė vienas prancūzų laivas nepatekęs vokiečiams.

Po Dunkirko katastrofos, anglai likosi vieni ir be gynybos. Jie nepatikėjo iškilmingam Hitlerio žodžiui neliesti prancūzų laivyno ir pasijuto dideliame pavojuje, jei Hitleris tą žodį sulaužytų, ką jis yra padaręs su visais savo pasižadėjimais. Šio galimo pavojaus akivaizdoje, anglų karo kabinetas veikė skubiai ir griežtai: jis nusprendė užgrobti ar paimti savo kontrolėn prancūzų laivyną. Jei tai nepavyktų — jį sužaloti ar net visai sunaikinti. Tai operacijai buvo duotas vardas "Catapult."

Dalis prancūzų laivyno stovėjo dviejuose anglų uostuose, viso virš 200 įvairaus dydžio laivų, jų tarpe du kovos laivai, keturi lengvieji kreiseriai, aštuoni naikintuvai ir keli povandeniniai laivai. Liepos 3-čią,anksti rytą, anglai su didele jėgos persvara lengvai užėmė visus jų uostuose stovėjusius laivus. Bendrai tai buvo draugiškas laivų perleidimas anglams. Pasipriešino tik vienas povandeninis laivas.

Kita laivyno dalis stovėjo Aleksandrijoj (netoli Sueso kanalo). Jų tarpe buvo vienas kovos laivas, keturi kreiseriai, trys iš jų moderniški su 8 colių pabūklais ir eilė mažesnių laivų. Jie buvo dengiami stiprios britų kovos eskadros ir prancūzų vadui, po ilgų derybų, neliko nieko kito, kaip priimti anglų sąlygas: išpilti kurą-naftą, išmontuoti svarbiausias pabūklų mechenizmo dalis ir paleisti namo dalį įgulos.

Pagrindinės prancūzų laivyno pajėgos su geriausiais ir moderniškiausiais karo laivais stovėjo prancūzų Alžyro uoste Orane. Artimiausia anglų laivyno bazė buvo Gibraltaras, apie 250 mylių atstume. Jos vadas adm. Somerville gavo iš admiraliteto įsakymą liepos 1-mos anksti rytą: "Pasiruošti "Catapult'ui" liepos 3-čiai." Susirūpinęs admirolas tos pat dienos popietyje telegrafuoja admiralitetui, patardamas nenaudoti jėgos prieš prancūzų laivyną, nes toks anglų veiksmas nustatytų prieš juos visus prancūzus, kur tik jie bebūtų. Admiralitetas (anglų kariško laivyno ministerija) tuoj pat jam atsakė: "Jo Didenybės vyriausybė yra tvirtai nusistačiusi sunaikinti prancūzų laivyną, jei jis nepriims nė vieno iš jūsų patiektų pasirinkimų." Esminiai pasirinkimai prancūzams buvo formuluoti šiaip:

"1. Plaukite su mumis ir tęskite kovą prieš vokiečius ir italus ligi pergalės;

2. Plaukite mūsų kontrolėje su sumažintomis įgulomis į mūsų uostą. Įgulos bus repatrijuotos kaip galima greičiau.

Jei jūs priimsite betkurią iš šių galimybių, karo pabaigoje mes grąžinsime laivus Prancūzijai arba mokėsime pilną kompensaciją, jei jie būtų sužaloti.

3. Bet, jei jūs skaitote, kad jūsų laivai neturėtų būti panaudoti prieš vokiečius ar italus, jei jie nesulaužytų paliaubų, tuo atveju plaukite su mumis su sumažintomis įgulomis į kurį nors prancūzų uostą į West Indies (salynas tarp Šiaurės ir Pietų Amerikos) pav. į Martinique, kur jie galėtų būti demilitarizuoti pagal mūsų pageidavimus, ar gal būt, patikėti Jungtinėms Valstybėms, kur jie pasiliktų saugūs ligi karo pabaigos, įgulas repatrijavus.

Jeigu jūs atmesite šias priimtinas sąlygas, aš privalau, su giliu apgailestavimu, reikalauti, kad jūs per šešias valandas paskandintumėt savo laivus.

Pagaliau, jei jūs neišpildysite ir to, aš turiu Jo Didenybės vyriausybės įsakymą panaudoti bet kurią jėgą, kuri būtų reikalinga, kad jūsų laivai nepakliūtų į vokiečių ar italų rankas."

Admirolas Somerville šiuos pasiūlymus pasiuntė pas prancūzus per pasižymėjusį ir prityrusį karininką kapitoną Holland'ą, prancūzų simpatiką. Prancūzų admirolas jo nepriėmė. Tada dokumentas buvo pasiųstas per eilinį pasiuntinį. Prancūzas atsakė raštu, kad prancūzų laivams jokiu atveju nebus leista sveikiems pakliūti į vokiečių ar italų rankas, bet jėga bus sutikta jėga, t. y. prancūzai anglams pasipriešins.

Derybos vyko ištisą dieną. Pagaliau kap. Hollandui buvo leista pasimatyti su prancūzų admirolu. Pasikalbėjimas buvo šaltas ir formalus. Tuo tarpu prancūzas jau buvo pasiuntęs du pranešimu savo vyriausybei. Prancūzų karo taryba susirinko 3 val. p.p. apsvarstyti anglų sąlygų. Iš turimų duomenų atrodo, kad adm. Darlanas, laivyno ministeris, nepatiekė tarybai trečio anglų sąlygų punkto, t.y. demilitarizuoti laivyną pačių prancūzų uoste Martinique saloje.

Anglų admiralitetas, ilgai nesulaukdamas atsakymo, 6 val. 26 min. vakare pasiuntė savo admirolui galutiną įsakymą: "Prancūzų laivai turi priimti mūsų sąlygas arba patys pasiskandinti, o jei ne — tai jūs turite juos paskandinti prieš sutemstant."

Bet anglų admirolas to įsakymo nebelaukė: į šį galingą prancūzų laivyną, ginamą dar ir pakrančių baterijų, jis jau buvo atidaręs ugnį visu pusvalandžiu anksčiau, 6-tą val. jis raportavo, kad mūšis vyksta visu smarkumu. Daugumą prancūzų laivų buvo arba paskandinti arba sužaloti. Tik keletai pavyko pasprukti į Prancūzijos uostus.

Šis incidentas rodo, kokioj desperatiškoj būklėj buvo atsidūrę anglai po Dunkirko, kad jie rado reikalinga atidaryti ugnį į savo sąjungininką, kuris šios operacijos metu smarkiai nukentėjo tiek laivais, tiek žmonėmis.

Paskutinis prancūzų karo laivyno dramos aktas įvyko pusantrų metų vėliau. Viskas buvo ramu ligi 1941 metų lapkričio 8-os, kai amerikiečiai su anglais ėmė keltis į šiaurinę Afriką. Ten esantieji prancūzų laivai gavo adm. Darlano įsakymą pasipriešinti alijantų invazijai. Kovos metu, kad ir pridarę nuostolių alijantams, Š. Afrikos uostuose esą prancūzų laivai buvo paskandinti. Nedaugelis pasidavė ar perėjo alyjantų pusėn.

Anglų-amerikonų išsikėlimas Š. Afrikoje pakeitė militarinę situaciją. Hitleris įsakė okupuoti ligi šiol dar laisvą Prancūzijos dalį ir užgrobti likusį prancūzų laivyną, sukoncentruotą Toulon'o uoste. Darlanas, kuris tuo laiku buvo Š. Afrikoje ir jau laikė ryšį su alijantais, įsakė Toulone esančiam laivynui išplaukti į atvirą jūrą, jei vokiečiai į jį kėsintųsi.

Dėl vokiečiams persidavusios prancūzų (Vichy) vyriausybės ir prancūzų Viduržemio jūros laivyno vado adm. de Laborde fanatiško anti-britiško nusistatymo, Darlano įsakymas nebuvo vykdomas. De Laborde buvo net užsidegęs išplaukti prieš anglus ir skandinti jų konvojus. Jis ir atsakingieji laivyno karininkai atsipeikėjo tik tada, kai pasijuto vokiečių apsupti ir puolami. Nebeturėdami kitos išeities, parodydami didelę drąsą ir sumanumą, jie paskandino visą savo likusį laivyną, viso 73 laivus. Tai įvyko 1941 metų lapkričio 27-tą dieną Toulon'o uoste.

Ir taip, ketvirtasis iš eilės pasaulyje prancūzų karo laivynas nustojo egzistuoti.

(bus daugiau)

Moksleivių rusinimas Lietuvoje

Lietuvos moksleiviai atkakliai auklėjami vadinamoje internacionalinėje dvasioje. Pats auklėjimas skambiai vadinamas "brolybės sėklos žiedais". Ugdomas dėmesys ir įvairioms Sovietų globojamoms tautoms, pav. Kubai. Apie ją kalbant, VII kl. moksleiviams, be kitų, buvo pateikti tokie klausimai: Kada Kuboje laimėjo revoliuciją? Kodėl Kubą vadiname laisvės sala? Kiek kartų Fidelis Kastro lankėsi Tarybų Sąjungoje? Tokie klausimai vyresnėse klasėse būna platesni ir sudėtingesni.

Didelis dėmesys skiriamas ir įvairių sovietinių respublikų tarpusavei pagalbai išryškinti. Taigi mokiniams aiškinama, kad Lietuva metalą gauna iš Ukrainos ir Uralo, anglį iš Donbaso, celiuliozę iš Kaliningrado, medvilnę ir šilką iš Vid. Azijos. Savo ruožtu pati Lietuva skubanti į pagalbą kitoms respublikoms savo mėsa, pienu, metalo piovimo staklėmis, turbinomis, baldais, grąžtais siurbliais, dviračiais ir kitais pramonės gaminiais. Mokiniai patiria, kad didžiajai Sovietų Sąjungos enciklopedijai naudojamas Janonio vardo fabriko pagamintas popierius ir kad Maskvos Lomonosovo vardo universitetui baldus gamino Jonavos baldų fabrikas. (Mokiniai, reikia manyti, įsisąmonina, kad tuo būdu vyksta ir Lietuvos ūkinis apiplėšimas... —E.).

Moksleiviuose ugdomas ne tik meilės jausmas, bet ir neapykanta vadinamiems taikos ir demokratijos priešams. Tie priešai, tai fašizmas, imperializmas ir... buržuazinis nacionalizmas. Tai neapykantai, ypač prieš fašistus išryškinti, į mokyklą kviečiami įvairūs komunistiniai pagrindininkai ar buvę bolševikiniai partizanai. Tiems susitikimams - jie mokinių tarpe palieka gilų įspūdį — teikia didelę reikšmę ir pati partija.

Dar viena internacionalinio auklėjimo priemonė, tai susirašinėjimas su Sovietų Sąjungos ir užsienio "įvairiausiais kampeliais". Tas užsienis — tai daugiausia paskiros sovietinės respublikos ir sateliniai kraštai. O ką rašo sovietinių sričių gyventojai? Pionieriai gavo vienos ukrainietės, Filipenkos, laišką — ji prašiusi surasti jos vyro, karo metu žuvusio, kapą. Ten toks susirašinėjimas ne tik paskatina ieškoti žuvusių kapų, bet... rinkti medžiagą apie sovietinius karius ir virsti... sovietiniu patriotu. Tai ir kraštotyrinių būrelių uždaviniai.

Pagaliau paskiros mokyklos dar keičiasi delegacijomis su Sovietijos gilumoje veikiančiomis mokyklomis. Pvz., minėtoji mokykla glaudžiūs ryšius palaiko su Kaliningrado srities Nesterevo vidurine mokykla. Rengiami bendri minėjimai ir jie pravedami dažniausiai tik rusų kalba (aiški kryptis — moksleivių rusinimas) vykdomos sportinės varžybos ir pan.

Jei pasikliauti tik vienu tos mokyklos pavyzdžiu, tai visam tam "internacionalinio auklėjimo" darbui vadovauja prieš tris metus mokykloje įsteigtas internacionalinis klubas su keliomis sekcijomis: vad. kultmasinio darbo, susirašinėjimo, užsienio kalbų, filatelistų ir ekskursijų vadovų. Pagrindinis darbas tenka "kultmasinio" darbo sekcijai. Klubo valdybą sudaro šeši komjaunuoliai ir šeši pionieriai.

Pvz. užsienio kalbų sekcija plečia svetimų kalbų žinias, išverčia laiškus, leidžia sieninį laikraštį "Friendship", kiekvienais metais organizuoja dailiojo skaitymo konkursą lietuvių, anglų, vokiečių ir, žinoma, rusų kalbomis.

Red. pastaba. Visur pasaulyje šiandien kreipiamas dėmesys į svetimų kalbų mokėjimą. JAV-se gerbiama kiekviena svetima kalba. V. Vokietijoje prekybininkams privaloma kita svetima kalba. Amerikoje prekyboje daug lengviau gauti darbą tam, kuris moka bet kokią svetimą kalbą. Bet pas mus kai kurių tėvų mažai dėmesio kreipiama, kad vaikas mokėtų gerai ir tėvų kalbą — lietuviškai. Ar tai nėra kultūrinis atsilikimas?!

Nuostabioji Siksto koplyčia

Visas pasaulis šiemet švenčia 400 metų sukaktį nuo tapytojo, skulptoriaus, architekto ir italų poeto Michelangelo Buo naroti mirties. Jo garsusis kūrinys Pieta — Skausmingoji Motina Vatikano paskolinta Amerikai, Niujorko pasaulinėj parodoje stebi ir žavi milijonus amerikiečių ir kitų lankytojų. Jo sukurtas didingas Dovydas, kovojantis prieš Galijotą, simboliškai išreiškia Florencijos miesto laisvės kovas lieka jos pasididžiavimu. Bet didžiausias Mikelangelo paminklas žmonijai yra jo sukurti paveikslai popiežiaus Siksto koplyčioje.

Daugelis klaidingai mano Siks to koplyčią esant šv. Petro bazilikos dalimi. Tai nėra tikslu, nes ji stovi šalia šv. Petro bazilikos, yra pastatyta architekto Giovanni de Dolcio 1480 metais, kaip privati popiežių koplyčia, popiežiaus Siksto IV įsakymu, nuo kurio ji gavo ir dabartinį vardą. Kaip sako tradicija jos išmieros esančios tokio pat dydžio, kaip buvo Saliamono šventykla Jeruzalėje, būtent 40,5 metro ilgumo, 13,3 metrų platumo ir 20,3 metrų aukštumo. Kaip architektūrinis kūrinys ji nėra ypatingai žymi, tačiau jos garsą sudaro nuostabiosios tapybos freskai.

Trys Siksto koplyčios sienos buvo išpuoštos didžiulėmis freskomis iš Mozės ir Jėzaus Kristaus gyvenimo, tapytomis italų renesanso dailininkų Signorelo, Botticello, Ghirlandaio, Rosselio, Perugino ir Pinturicchio. Pabaigti dekoruoti koplyčios ketvirtąją sieną ir skliautines lubas popiežius Julijus II 1508 metais pakvietė 34 metus einantį jau tada išgarsėjusį Michelangelą Buonaroti.

Pradėjęs šį darbą Michelangelas visai jame paskęsta. Ketu ris ir pusę metų dirbdamas buvo priverstas žvelgti iš apačios į viršų, kol gražiausiomis spalvomis išpuošė 520 kvadratinių metrų skliautines lubas, sukurdamas ant jų dvyliką didžiulių paveikslų ir dar dvyliką įvairių pranašų bei slibinų atvaizdų, patalpindamas juos paskliautėse ir tarpulangių erdvėse. Neskaitant įvairių dekoratyvinių smulkesnių figūrų skliautuose ant lubų, penkios freskos vaizduoja pasaulio ir pirmųjų žmonių sukūrimą, o kiti septyni paveikslai aiškina įvairius Švento Rašto Senojo Testamento įvykius: Žalčio pirmųjų tėvų gundymas rojuje, Nojaus arka Tvanas, Nojus ir jo vaikai, Judita su Holoferno galva, Dovydas su Galijoto galva ir Adomo mirtis. Tai nuostabūs kūriniai, kurių spalvas ir groži, figūrų dramatišką išraišką neįmanoma žodžiais išreikšti....

O tačiau visa tai pralenkia savo didingumu ir nepaprasta dramatine įtampa žymiausias Michelangelo paveikslas-freska — Paskutinis Teismas.

Dvidešimt dvejiems metams praslinkus, kai buvo užbaigta gražieji Siksto koplyčios lubų freskai, Mykolas Angelas vėl buvo pašauktas į Vatikaną. Tuo metu popiežiumi buvo Paulius III. Jis pasiryžo užbaigti Siksto koplyčios puošimą. Mykolas Angelas kalbinamas pradžioje spyrėsi ir atsisakinėjo, nes ir taip turėjo daug darbų ir užsakymų. Tada popiežius Paulius III, kad parodžius kaip labai jis vertina menininką, pats, lydimas 10 kardinolų, atvyko pas Mykolą Angelą į jo butą Romoje ir sutarė visas sąlygas, Paskutinio Teismo paveikslui.

1536 metais Mykolas Angelas pradėjo kurti Paskutinį Teismą, kuris turėjo užimti veik 220 kvad ratinių metrų plotį. Tas milžiniškas paveikslas pareikalavo ištisų penkių metų įtempto darbo, kol 1541 metais buvo užbaigtas. Tai šedevrų šedevras savo didybe ir dramatine galybe, niekieno nepralenktas. Centre viešpatauja Kristus ir Marija apsupti dangaus šventųjų ir angelų, kurių trimitų aidas, rodos, lyg kelte kelia teisinguosius iš kapų amžinai laimei, o pasmerktuosius meta į Charono laivą, kuris juos turi per kelti per Siksto-Acharonto upę į dar gilesnę pragaro bedugnes.

Reikia daug valandų, kad pilnai būtų galima įsigilinti į tą nepaprastą kūrinį, pamatyti jo grožį, jo kompoziciją, nuostabias detales ir visą, tiesiog šiurpulingą dramą, kuri jau 400 metų stebina pasaulį ir primena jo keleiviams universalinį sprendimą!

Mons. K. Razminas

Maitinimasis Lietuvoje

Kalbantis su atvykusiu iš Lietuvos ir toliau teiraujantis apie buities sąlygas, jis paprašytas papasakoti apie maitinimosi sąlygas Lietuvos didžiųjų miestų valgyklas, jų išvaizdą, tvarką ir panašiai, ELTOS atstovui pasakojo:

— Dauguma Lietuvos miestų gyventojų maitinasi namie. Tačiau ir čia iškyla sunkumai su produktais — dažniausia jie perkami ne krautuvėse, bet turguje. Kodėl? Todėl, kad krautuvėse parduodamų maisto produktų ko kybė žema.

Pvz. mėsos kilogramo kaina krautuvėje siekia iki dviejų ir daugiau rublių. Tačiau ši mėsa yra šaldyta ir šeimininkių nevertinama. O turguje mėsa geresnė, bet ir žymiai brangesnė. Bendrai imant, lietuvėms šeimininkėms gaminant pietus atsiranda problema: kur pirkti produktus ir ką pagaminti pietums. Reikia pasakyti, kad nors turguje galima gauti iš kolchozininkų, iš jų menkučių ūkelių atgabento maisto, tačiau to maisto nebūna daug ir paprastai iki 12 val. visi maisto produktai turguje išgraibstomi.

Reikia pažymėti, kad kai kuriuos produktus, kaip sūrį, pieną ir kiaušinius rasi ir krautuvėse, tačiau vasaros metu jų būna mažokai ir jie gana prastos kokybės. Dar pridursiu: nors atrodo keista, bet krautuvėse majonezo gali gauti tik didžiųjų švenčių metu ir tik turint pažįstamą pardavėją. Majonezas Lietuvoje laikomas delikatesu...

— Daug kam tenka maitintis ir viešose valgyklose?

— Taip, kadangi gauguma Lietuvos moterų dirba, tad kai kuriom šeimom reikia maitintis valgyklose ar užkandinėse. Pietų kaina paprastoje Lietuvos miesto valgykloje siekia vieną rublį, o geresnėse Vilniaus ar Kauno užkandinėse — iki dviejų rublių (jei skaityti, kad vidutinis mėnesinis atlyginimas siekia 60 rb., jau galime daryti išvadą, kad maitinantis valgykloje mėnesinio uždarbio pakanka tik pietums).

— Ką galite pasakyti apie "Tulpės" kavinę Kaune ir apie "Neringą" Vilniuje?

— Toji "Tulpė" ar buvęs Konradas, tai viena populiariausių kavinių Kaune — čia renkasi vietos inteligentai ar pravažiuojantieji rusai. Ji parodoma ir turistams ir joje rengiami susitikimai. Pvz. čia buvo sustikta su Hollywooda artiste Rūta Lee - Kilmonyte, tačiau ne bendroje salėje, bet atskiram kambary. Beje, šioje kavinėje aukštos kainos — už pusę litro konjako tenka mokėti penkis ir daugiau rb. Šioje, kaip kitose kavinėse dar parduodamas vynas. šampanas, bet ne degtinė. Kavinėse galima ir pavalgyti. (E)

— **Lietuvoje** rašomi diplomatiniai darbai apie išeivių literatūrą. Jei apie tokius darbus pranešama, tai nepažymima, kad tie išeiviai tai senoji lietuvių emigracija ir tik vadinamieji "pažangieji." Pav. "Literatūra ir Menas" (nr. 27) pranešė, kad Vilniaus V. Kapsuko vardo universitete diplomantas Vytautas Saulis apgynė darbą tema "Proletarinė lietuvių literatūra Pietų Amerikos šalyse."

— **Kauno muzikinis** teatras (jis veikia buv. Valst. Teatro patalpose (be vienos kitos operos, daugiausia stato operetes ir pastaruoju metu daugiau parodo sovietų autorių kūrinių. Paskutinioji sezono premjera — muzikinė komedija "Nusišypsok Svetlana"

MARGUMYNAI

Ir tokių esama paminkių

Paminklas pirmam rūkoriui

Japonijoje, Agomonto miestelyje yra pastatytas paminklas pirmam rūkoriui Rodrigo de Jerez, atgabenusiam iš Amerikos į Europą taip žalingą žolę — tabaką. Rodrigo de Jerez 1492 metais keliavo kartu su Kolumbu ir, atradus Ameriką, iš indėnų išmoko rūkyti. Grįždamas į Europą, parsivežė savotiškos "dūmų žolės" — tabako. Čia jis stebino visus rūkymu, nes jau mokėjo leisti dūmus ir pro nosį. Prietaringi tamsūs žmonės apie eti buvo pranešę inkvizicijai, kuri tačiau, dalyką ištyrusi, nesigriebė jokių aštresnių prieš rūkymą priemonių. Norėdama pareikšti pagarbą pirmajam tabako rūkytojui, ispanų tabako monopolio bendrovė ir pastatė minėtą paminklą, kuris vaizduoja Rodrigo de Jerez su pypke dantyse.

Paminklas kregždėms

Lake City mieste, Utah valstijos sostinėje, Amerikoje, yra pastatytas paminklas jūrų kregždėms, kurios 1848 m. išgelbėjo valstiją nuo grėsiančio skėrių pavojaus, juos sunaikindamos. Paminklas 5 metrų aukščio, su dviem paauksuotomis jūrų kregždėmis, ryjančiomis skėrius.

Apsirijimo simbolis

Londone, Anglijoje, yra paminklas, vaizduojąs gerai nupenėtą vaiką. Šis paminklas pastatytas toje vietoje, kur užgeso didelis, 1666 metais siautęs gaisras, sunaikinęs daug namų. Sakoma, kad gaisras esą kilęs dėl apsirijimo per pokylį. Todėl ir šiam paminklui parinktas toks keistas modelis — riebus vaikas — apsirijimo simbolis.

Paminklas banditui

Aliaskoje, kur pereitą šimtmetį veržėsi minios aukso ištroškusių žmonių, yra pastatytas paminklas žiauriam banditui "Soapė Smith", kuris jėga atiminėdavo iš aukso ieškotojų laimikį, dažniausia juos nužudydamas. Paminklas iškaltas uoloje — su to Smitho galva, ironiškai besišypsančiu veidu.

Paminklas iš anglies

Anglijoje, Tlynne, yra pastatytas paminklas vien tik iš anglies. Paminklas vaizduoja milžinišką angliakasį su iškelta aukštyn ranka, laikančia kastuvą. Paminklą pagamino skulptorius M. Cactoras iš vieno gabalo anglies, kurį angliakasiai su dideliu vargu iškėlė iš kasyklų.

Paminklas šuniui

Prancūzijoj, Paryžiaus miesto pakraštyje, gražioje upės Senos išlankoje, ant kalnelio net ištisos šunų kapinės su paminklais — paminklėliais šunims ir katėms. Kleturkojų "kapinės" aptvertos mūrine tvora, turi vartus i sargą, kuris už lankymasi kapinėse ima mokestį. Tik įžengus į šių kapinių vidų, yra aukštas, gražus paminklas. Simpatingas bernardinų veislės šuo neša ant nugaros kalnuose surastą sustingusį kūdikį. Tai garsusis šuo Barry, kuris užsipelnė didelės žmonių simpatijos ir kurio garbei paminkle iškaltas toks užrašas:

"Jis išgelbėjo gyvybę 40 žmonių.. Jis tapo užmuštas 41-jo."

Paminklas siuvėjui

Vokietijoje, Fafšteino miestelyje, yra pastatytas gražus paminklas paprastam siuvėjui, vokiečiui Juozui Maderopergeriui. Jis buvo paprastas siuvėjas. Būdamas iš prigimties nepaprastai judrus ir energingas žmogus, baisiai nemėgo vėžlio greitumu slenkančio siuvimo darbo su paprasta adata. Todėl ryžosi išrasti tokį įrankį, kuris ir palengvintų siuvimo darbą — ir išrado siuvimo mašiną.

Mašinos vairuotojo malda

Viešpatie suteik man tvirtą ranką
Ir budrią akį,
Kad, man pravažiuojant,
Niekas nebūtų sužeistas.

Kadangi Tu duodi galybę,
Tai neleisk, kad
Betkokiu savo veiksmu
Aš ją užgaučiau ar pažeisčiau.

Apsaugok, Viešpatie, visus,
Kurie vyksta kartu su manim
Nuo ugnies nelaimės
Ir nuo visokios negalios.

Išmokyk mane, kad savo mašina
Aš būčiau naudinkas kitiems
Ir dėl perdidelio greičio noro
Neprarasčiau šio pasaulio grožio.

Kad giedras bei mandagus
Atlikčiau savo gyvenimo kelionę
Ir į Amžiną Laimę
Atvykčiau be kliūčių.

Soka Gakkai sekta Japonijoje

Neseniai Tokio mieste 13.000 studentų suvažiavime kalbėjo 36 metų Daisu Ikeda; savo kalboje jis kaltino valdančiuosius politikus korupcija ir išsigimimu, o studentai po savo vado kalbos sugiedojo savo sektos himną, kuriuo numatoma nauja, ideali civilizacija. Suvažiavimas įvyko šventovėje - amfiteatre.

Daisu Ikeda vadovauja kovingai budistų sektai su stipriu politiniu akcentu: Japonijoje politika prieš karą buvo šintuizmo įtakoje, o šintuizmas yra valstybės dievinimas. Paskutinio karo pralaimėjimas diskreditavo šintuizmą, tad dabar į jo vietą ateina "tikrasis budizmas". Soko Gakkai sektos pavidalu, kurio priešai vadina jį japoniško sukirpimo fašizmu. Soka Gakkai su savo ideologija skverbiasi į smulkių prekybininkų, pramonės darbininkų, žemdirbių sluogsnius; jiems sakoma, kad, Soka Gakkai ideologija remiasi XIII šimtmečio budistų vienuolio Nichirena mokslu, o Nichirena mokė, kad jokia malda nelieka be pasėkų. Soka Gakkai misijonieriai Nichirenos mokslą papildė taip, jog malda nepalieka be pasėkų biznyje, taigi ir politikoje, ir ligoje.. Gal būt pasitikėjimas maldos teigiamais padariniais paveikė JAV įgulos Jokosukoje kareivius, kurių apie 3.000 įsijungė į Soka Gakkai sektą, bet gal jų žmonos japonės dau gumą jų "atvertė" į tą sektą.

Kai dėl pačių japonų įsijungimo į tą sektą, tai ji imasi tam tikro spaudimo ir žmonės "dėl šventos ramybės" įstoja į tą sekta, kuri kartu yra ir olitinė artija, Jei tos sektos misijonie r i a i randa kurį japoną tinkamą jų partijai, tai jie to žmogaus namus ima "piketuoti" tol, kol jis nusileidžia ir įstoja į jų bendruomenę, į jų sektą..

Soka Gakkai sekta yra fanatiška ir organizuota beveik kariškos drausmės pagrindais. Ji atsirado dar sename režime, apie 1930 metus, ir turėjo 300.000 narių, bet per pastaruosius kelius metus jos narių skaičius paaugo iki 13 milijonų. Jų vadas Daisu Ikeda numato, kad per ateinantį dešimtmetį Soka Gakkai turėsianti šimtą milijonų narių, o tai reiškia, kad bemaž visi japonai bus tos sektos ir partijos nariai. Jei dabar Soka Gakkai laikoma "trečiąja jėga" (tarp liberalistų, konservatorių ir marksistų), tai po 10 metų ji gali tapti vienintėlė politinė jėga Japonijos imperijoje. Daisu Ikeda gali tapti Japonijos Mussoliniu ar Hitleriu, bet tai būtų japoniškos atmainos fašizmas, jis nebūtų tiksli europinio fašizmo kopija.

Jau keli metai, kaip Soka Gakkai išstato savo atstovus į parlamentą ir rinkimus nepralošia: senate ta partija jau turi 15 savo atstovų, o per ateinančių metų parlamento rinkimus rengiasi sudaryti pilną savo atstovų sąrašą į žemuosius rūmus. Soka Gakkai atstovai senate išeina su pasiūlymais išplėsti socialinę globą, kuri turi būti ne labdara, o valstybės funkcija. Valstybės mokesčiai turi atitikti jų mokėtojų sąžinei. Šiuo atžvilgiu tos partijos programinis punktas atrodo labai nepraktiškas. Užsienio politikoje Soka Gakkai reikalauja didesnės nepriklausomybės nuo JAV ir nuo kitų didžiųjų valstybių, kaip Rusija ir Kinija.

J. Gbs

LIETUVIAI IR TOKIO OLIMPIADA

Iš Lietuvos gautomis žiniomis į Tokio, Japonijoje rudenį vykstančią sporto olimpiadą tikrai vyks ir Vilniaus "žalgirio" irkluotojai. Neseniai jie iškovojo pergalę Henley regatoje Anglijoje. Be aštuonvietės vyks ir kiti lietuviai irkluotojai. Dar į olimpiadą vyks du lengvaatlečiai, K. Orentas ir A. Varanauskas, gal ir A. Aleksiejūnas (šie trys dalyvavo neseniai Los Angeles, JAV įvykusiose JAV - Sovietų Sąjungos lengvosios atletikos pirmenybėse). Abejojama, ar į Tokio vyks boksininkas R. Tamulis. Galutinė Sovietų Sąjungos olimpinių rinktinių sudėtis (jose bus ir lietuviai) paaiškės rugpiūčio mėn. pabaigoje.

KOMUNISTAI APIE KILMONYTĘ

Hollywoodo aktorė Kilmonytė Rūta Lee neseniai lankėsi Lietuvoje. Vilniaus "Tiesa" su džiaugsmu citavo papasakotus įspūdžius JAV televizijoje, Hollywoode, apie viešėjimą Lietuvoje. Esą sovietai leidę Kilmonytės senutei išvykti iš Lietuvos, bet JAV Valst. Departamentas nenoris jos įsileisti į Ameriką. "Tiesai" ypatingai patiko aktorės žodžiai: "Vykau, kur tik norėjau, susitikau daugelį žmonių, ypatingai jaunimo. Žmonės ten labai draugiški, malonūs."

"Tiesa" pacitavo vad. pažangiųjų "Laisvę" — ji pažymėjusi, jog Kilmonytė esanti teisinga ir dora mergina... Ji kalbėjusi objektyviai ir užtat ją išplūdę "lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai."

LATVIJOJE KOMUNISTAMS NESISEKA

Čilės komunistinis laikraštis "El Siglo" liepos 20 dieną praneša apie komunistų nesekmę kovoje prieš religiją Latvijoje. Progą tam pranešimui davė Čilės latvių komunistų delegacijos kelionė į Latviją, kurios metu jie buvo paties kulto ministerio Iman Anderson "apšviesti" apie priešreliginį auklėjimą Lietuvoje. Iš jo pasakymų aiškėja, kad priešreliginė kova Latvijoje yra labai sunki ir komunistai dar neįstengė išnaikinti religinių prietarų... Virš 60% Latvijos katalikų tvirtai išpažįsta savo tikėjimą ir net jaunime negalima paneigti Katalikų Bažnyčios įtakos. (E)

TOBULI CARL ZEISS AKINIAI

80 SWANSTON ST. 2nd. FLOOR. TEL. MF 2186 MELBOURNE, C.1

VOKIEČIŲ DIPLOM. OPTIKAS

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

Izraelio turistai Vilniuje.

Liepos 1-3 dd. Vilniuje viešėjo 14 žmonių grupė iš Izraelio. Prieš atvykdami į Lietuvą turistai lankėsi Odesoje, Kijeve, Maskvoje. Turistų grupei vadovavo ne eiliniai Izraelio veikėjai, bet Izraelio — Sovietų Sąjungos draugystės sąjūdžio tarybos narys M. Ruderis. Vilniaus spaudai jis trumpai pareiškė, kad jie esą laimingi pasiekę Vilnių, nes Pabaltijo respublikų gyvenimu Izraelyje labai domimasi. Lietuvoje dar laukiama trijų turistinių grupių iš Izraelio.

— Birželio 20 d. Vilniaus operos ir baleto teatre pirmą kartą Mefisto partiją "Fausto" operoje išpildė 27 m. solistas Vaclovas Daunoras. Maskvoje įvykusiame visos Sąjungos vokalistų konkurse Daunoras buvo laimėjęs laureato vardą.

Lietuvaitė prie Nilo užtvankos

Hidrologė Ramutė Baužytė jau antrus metus dirba Egipte prie Aswano užtvankos ir elektros jėgainės statybos. Ji yra baigusi Maskvos Kuibyševo institutą, praktiką atlikusi prie Jenisėjaus jėgainės statymo. Kilusi iš Telšių miesto, R. Baužytė, studijuodama Maskvoje, ištekėjo už ruso E. Kirilovo.

Turistai Lietuvoje

Liepos mėn. vidury į Lietuvą buvo atvykusi dar viena JAV lietuvių "pažangiųjų" grupė. Lietuvos spauda paminėjo, kad iš Maskvos į Vilnių lėktuvu buvo atvykę pasveikinti "Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos" pirmininko L. Kapočiaus. Grupė lankėsi Vilniuje, Palangoje ir kituose miestuose. Viešnagė sutapusi su Vilniaus "išvadavimo" 20-mis metinėmis. "Tiesa" ta proga pažymėjo, kad atvykusių tarpe buvo ir siuvėjas Valys Bunkus — jis daug žinąs apie Lietuvą, nes jo žmona Lietuvoje jau viešėjusi prieš porą metų. Kiti porą savaičių lankėsi: dailininkas" Rudolfas Baranikas, iš Lietuvos išvykęs 1939 m. ("Laisvės" laikraščio bendradarbis), "Laisvės" administratorė Lilija Kavaliauskaitė (ji gimusi JAV ir Lietuvos visai nemačiusi) ir kiti.

Lietuvos sportininkai Los Angeles pirmenybėse

Liepos mėn. 25-26 dd. Los Angeles, JAV įvykusiose JAV — Sovietų Sąjungos lengvosios atletikos pirmenybėse pasirodė esą pranašesni amerikiečiai sportininkai. Tai buvo šeštosios pirmenybės, kurias tikėjosi laimėti Sovietai. Sovietų rinktinėje dalyvavo ir trys lietuviai: bėgikai Kęstutis Orentas, Adolfas Aleksiejūnas ir rutulio stūmikas Adolfas Varanauskas. Palyginus su kitais sovietiniais sportininkais lietuviai Los Angeles pirmenybėse pasirodė vykusiai. Pirmenybes galutinai laimėjo amerikiečiai santykiu 139:97. Sovietams tai buvo smūgis.

Draugystės šventė

Vasaros metu visoje eilėje Lietuvos vietų rengiamos vadinamos "draugystės ir brolybės šventės". Birželio 20 — 21 d.d. Zarasuose įvykusi buvo viena būdingiausių. Į šventę buvo pakviesti Latvijos, Estijos ir Gudijos atstovai, o iš Vilniaus atvyko partijos bei valdžios pareigūnai. Pirmą dieną prie Melninkaitės paminklo buvo surenktas literatūros ir muzikos montažas. Kitą dieną vyko pati šventė — tri mitininkams skelbiant, senas revoliucionierius ir nuo 1920 m. Sovietų Sąjungos kom. partijos narys S. Svirskis kalbėjo jaunimui, o jungtinis choras atliko revoliucinę dainą "Drąsiai į kovą mes sto sim..." Po to senasis komunistas užleido vietą partizaninės bolševikų kovos Lietuvos dalyviui I. Tiškevičiui, o tas — karo veteranui N. Nelajevui.

Vėliau dar kalbėjo J. Paleckis, paskelbęs sveikinimo šūkį "TSRS tautų draugystei bei komunizmo garbei", vėliau gi skambėjusios dainos, o "Tiesa" įgrisusiais žodžiais didžiavosi, kad esą "Dainuoja Tarybų Lietuva". Atrodo, jau šalutiniu programos dalyku buvusi Vilniaus teatro artistų po atviru dangum pastatyta V. Klovos opera "Pilėnai".

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbourne

Pirmai Komunijai vaikai pradedami ruošti ateinantį sekmadienį parapijos sekmadienio mokyklos patalpose. Pamokos kiekvieną sekmadienį nuo 10 val. Vaikai, kurie pirmai Komunijai ruošiasi australų mokyklose, kviečiami taip pat dalyvauti pamokose ir čia, kad išmoktų religinę praktiką ir lietuviškai. Tėveliai prašomi vaikus išmokyti poterių — Tėve mūsų, Sveika Marija, Tikiu.

Dainų ir muzikos koncertas ruošiamas rugpiūčio 30 d. — sekmadienį tuoj po liet. pamaldų did. parapijos salėje. Koncertą išpildys ponios Savickienės dainavimo kokyklos studentai, kurių tarpe yra ir lietuvių. Pelnas skiriamas jaunimo stovyklai.

Ateinantį šeštadienį šv. Mišios 9 val. St. Johns bažnyčioje už Petruškevičių šeimos mirusiuosius.

Geelong

Ateinantį sekmadienį, rugpiūčio mėn. 23 d. Geelongo lietuviams pamaldos St John' bažnyčioje, St. David's St., North Geelong 10.15 v. Išpažintis pusę valandos prieš šv. Mišias.

Kun. dr. P. Bačinskas

Sydney

Rugpiūčio 23 d. pamaldos Wollongong lietuviams 5 val. p. p. W. Katedroje.

Kas sekmadienį Sydney lietuviams pamaldos Lidcombe St. Joachims bažnyčioje 11.30 val. Išpažintys nuo 10 val. Vaikučiams sekmadienio mokykla nuo 10 val.

Krepšinio treniruotės tuojau po pamaldų.

Kun. P. Butkus

Atsisveikinimo iškilmingos pamaldos

SYDNĖJUS

"Dar, rodos, tik vakar turėjome sutikimo pamaldas, o šiandien jau laikome atsisveikinimo" kun. P. Martūzas šiais žodžiais pradėjo pamokslą praeitą sekmadienį (rugpiūčio 9 d.).

Rodos tik vakar... Tos kelios savaitės Amerikos lietuvių sportininkų viešnagės ir triumfališkų laimėjimų prabėgo kaip viena diena. Šiandien Sydnėjaus lietuviai su savo brangiais svečiais susirinko į pamaldas tikrai lietuviškai padėkoti Aukščiausiajam už didelę palaimą taip mūsų svečiams sportinėse kovose, taip ir šeimininkams atitinkamo priėmimo rūpesčiuose. Mūsų mielųjų kunigų — P. Butkaus ir P. Martūzo — rūpesčiu pamaldų nuotaika ir iškilmingumas buvo iki graudumo didingi. Didysis altorius, kar kaip niekad, išpuoštas puikiausiomis. švelnių spalvų gėlėmis ir gausybe degančių žvakių grupiniuose žibintuose su išstatytu Švenčiausiu Sakramentu. Kun. P. Butkus, laikydamas giedotines mišias, nuolat jautriai palietė minorinius tonus, o p. K. Kavaliausko vadovaujamas "Dainos" choras, išpildydamas Šv. Liudviko Mišias, papildė tą bažnytinį iškilminguma. Jau šiaip visuomet labai puikus šis meno vienetas, ši kartą rodos dar didingesnis ir visose varijacijose labai darnus. Mūsų jaunimo organizacijos — Sydney sporto klubas "Kovas", skautai ir ateitininkai — dalyvaudami kartu su svečiais sportininkais, užakcentavo pasaulio lietuviškojo jaunimo vienybę, o jų vėliavos, iškeltos prieš didįjį altorių, tylojo, kad šis jaunimas ryžtingai stovi už tikybą ir tėvynę.

Kun. P. Martūzo pamokslas buvo turiningas ir išsamus tema — kas yra mano artimas — ir graudus atsisveikinamuoju žodžiu po trijų dienų išvykstantiems Amerikos lietuviams svečiams sportininkams. Jis atsisveikino savo, kun. p. Butkaus ir visos parapijos vardu.

Po pamaldų, nors įdūkusiai purtė visus šaltasis pietinis vėjas (gal niršo ant svečių už susodinimą australų krepšinio komandų į krepšius), su svečiais ant bažnyčios laiptų nusifotografuota. Nenoriai skirstantis iš šventoriaus ir atsisveikinėjant su mielaisiais svečiais, ne viena sydnėjiškė sesė griaudžiai verkė, kaip J. Šoliūnas sako, su "sugadinta širdžia"....

M. Sl.

MELBOURNE

Išvyko į Ameriką

Rugpiūčio 17 d. lėktuvu išvyko atostogų į JAV Juozas ir Teklė Seliokai. Lankysis jie Los Angeles, New Yorke, Chicagoje ir kitur. Amerikoje žada praleisti jie apie 6 savaites. Ponia Seliokienė yra Kat. Mot. Draugijos narė ir užtat darugja savo metinės šventės vaišių metu rugp. 16 d. pp Seliokams palinkėjo pui kių atostogų. p. Seliokas yra uolus Tėv. Aidų talkininkas. Tėv. Aidai linki pp Seliokams maloniu atostogų užjūriuose ir lauks talkos savo puslapiuose, ypač ispūdžių iš pasaulinės parodos New Yorke, kurią jie turės progos aplankyti.

Blaivininkams pranešimas

Rugpiūčio mėn. 23 d. 2 val. 30 min. šaukiamas Melbourno Liet. Blaivybės Draugijos narių susirinkimas p. A. Pociaus namuose, 338 Brunswick Rd., W. Brunswick. Susirinkime numatyta trumpa paskaita, diskusijos, metinė veiklos apžvalga, naujos valdybos rinkimas ir arbatėlė bei meniškų filmų demonstravimas. Visi nariai ir prijaučiantieji maloniai prašomi dalyvauti.

Draugijos Valdyba

FILMŲ VAKARAS

Melbourne jūros skautai - budžiai ruošia š. m. rugpiūčio 22 d. šeštadienį, 7 val. vakaro jūros filmų vakarą.

Lietuvių Parapijos Namuose, Kensingtone bus rodomas filmas iš Amerikos lietuvių jūros skautų gyvenimo, vietinio plaukiojimo Port Philip įlankoje, kelionės į N. Zelandiją ir iš praėjusių tautinių stovyklų.

Garbės svečias, buvęs Lietuvos būriuotojų Sąjungos pirmininkas Dr. W. Didžys turės pašnekesį apie būriavimą ir laivų etiketą Baltijos jūroje..

Kviečiami ne tik skautai ir jų tėveliai, bet ir visi, kas mėgsta jūrą, vandens sportą ir net meškeriojimą.

Gero vėjo!

A. G.

Pranešimas

Melbourno Lietuvių Klubo metinis narių susirinkimas, įvykęs liepos mėn. 19 d. išrinko naują valdybą, kuri rugpiūčio 1 d. įvykusiame posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai: Pirmininkas — Juozas Petrašiūnas, pirm. pavaduotojas Antanas Baleišis, sekretorius — Izidorius Gestartas, kasininkas — Bronius Vingrys, nariai: Juozas Adomavičius, Kazys Česna, Pranas Dranginis.

Be to pranešame, kad laikinoji M.L.K. būstinė yra perkeliama pas B. Vingrį, 70 Manningtree Rd., Hawthorn, E. 2 ir prašome visą susirašinėjimą nukreipti aukščiau nurodytu adresu.

M.L.K. Valdyba

Geelongas

A. † A.

JONAS ALEKSIŪNAS

1886 — 1964

Neskaitlinga Geelongo lietuvių kolonija vėl neteko vieno savo nario. Š. m. rugpiūčio mėn. 4 d. Geelongo miesto ligoninėje mirė senelis, sulaukęs 78 metus amžiaus Jonas Aleksiūnas. Velionis gimė Kamajų miestelyje, Rokiškio apskrityje. Tėvas Kamajų miestelio viršaitis stengėsi sūnų išmokslinti. Baigusi pradžios mokyklą išsiuntė į Palangos gimnaziją, kurią baigęs įstojo į Vilniaus Kunigų Seminariją. Pajutęs neturįs kunigo pašaukimo, išstojo iš seminarijos trečiojo kurso ir kurį laiką dirbo vieno grafo raštinėje. Vėliau persikėlė į Kauną ir dirbo Šviesos valstybinėje ir Varpo spaustuvėse. Rusams užėmus Lietuvą, pasitraukė į Vokietiją ir 1950 metais atvyko į Australiją. Pradžioje dirbo geležinkelyje. Pensijos metui atėjus iš darbo pasitraukė ir gyveno prie sūnaus ir jo šeimos. Seneliui teko daug kentėti, nes paskutinius metus turėjo visą laiką gulėti lovoje. Žmonai ir sūnui bei jo šeimai teko nemaža vargti prižiūrint ligonį, kuriam jie tarnavo su meile ir dideliu pasiaukojimu. Velionis buvo susipratęs lietuvis ir savo sūnų išaugino susipratusiu lietuviu, kurio dukra Nijolė gražiai reiškiasi Geelongo Lietuvių Chore.

Už a.a. mirusiojo vėlę gedulingas pamaldas atlaikė ir pamokslą pasakė kun. dr. P. Bačinskas. Kapuose Bendruomenės vardu atsisveikinimo žodį tarė Apyl. Vald. vicepirmininkas p. Č. Volodka. Dviejų karų audrose gyvenes velionis neturėjo ramybės. Tegul ilsisi svetimoje žemėje ir tegul gailestingas Viešpats suteikia jam ramybę amžinybėje.

P. B.

LITUANIA

choro jubiliejinis koncertas

Atsuktas radijas vos prarėkia audros kaukimą. Girdėti tik atskiri sakiniai, ar jų nuotrupos — metereologijos biuras perspėja mažus laivus ir kalba apie Adelaidės pakrantėse siaučiantį 60 mylių greičio vėją.

Mašinos stiklo valikliai nespėja nubraukti krintančios vandens srovės. Staigūs vėtros gūsiai kreipia vairą. Pro lietaus sudriskusią uždangą demono žvilgsniu protarpiais subliksi prieky vairuojan čios mašinos stabdžių šviesoje. Neseniai perskaityta prof. A. Maceinos "Niekšybės paslaptis" iškelia asociacinį klausimą — nejaugi šįvakar dangus maišomas su žeme tik tam, kad nelabasis sukelta audra nori užpūsti šiandien užžiebtas penkiolika žvakučių sukaktuviniame **Lituania** choro koncerte.

Tačiau lietuvių prisirenka beveik pilna Lietuvių Namų salė. Surades savo vietą praskleidžiu spausdintą koncerto programą. Skaitau įrašytą motto — Donelaičio žodžius apie vakarop nusileidžiančią saulelę ir ilgyn išsidriekiančius šešėlius. Kam ta minorinė nuotaika? Kam ji keliama jau pačioje pradžioje? Argi tai asociacijos į choro besileidžiančią saulę? Suprantu — intencija graži — priminti, kad koncertas vyksta Donelaičio metais, bet ar nebuvo galima surasti giedresnės citatos?

Po anglų himno jubiliejinis koncertas pradedamas. Scenon žengia svečias iš Sydnėjaus sol. P. Rūtenis. V. Jančio — Oi, už Nemuno, St. Šimkaus — Tamsiojoj naktelėj, ir antroje programos dalyje padainuoti V. Jančio — Pavasaris ir A. Kačanausko — Ilgesys suskamba sodriai, jautriai, užtikrintai. Kiekvienai dainai buvo surastas jai tinkamas charakteris ir mimika. Ilgesnį laikotarpį solisto negirdėjus Adelaidėje, džiugu kostatuoti, kad jo dramatinis baritonas tebėra puikioje formoje, kad nuotaikinga interpretacija užkrečianti publiką. Taip pat džiugi privačiame pasikalbėjime išgirsta žinia, kad P. Rūtenis žada grįžti Adelaidėn ir čia imtis lietuviško teatro organizavimo.

Sol. G. Vasiliauskienė dviem išėjimais sukaktuviniame koncerte padainavo: J. Tallat Kelpšos — Grįžk namo, B. Budriūno — išdykęs rudenėlis, G. Puccini — arija iš Madam Butterfly, ir G. Rossini - Kalnų piemenaitė. Apie su triuškinančiu pasisekimu apvažiavusią Ameriką ir Australijoje tik superlatyvais vertinamą solistę sunku ką nors naujo pasakyti. Ir šiame koncerte jos sopranas skambėjo lengvai, be jokių techninių problemų, ištisai lyrinėje interpretacijoje, tiksliai surastais niuansais bei meistriškais perėjimais. Žaismingą solistės laikysena scenoje puikiai derinosi su išdykusio rudenėlio laisvumu, kuriuo plaukiančiose dainose naskaidrinama net nostalginė žodžių melancholija.

Solistams akompanavusi N. Masiulytė koncerte parodė specifinę akompaniatorės brandą pir moje dalyje truputį nedrąsiai, vėliau visai užtikrintai pianinu palydėdama dainavusius.

Vakaro sukaktuvininkas — Lituania choras abiejose kancerto dalyse sudainavo: diriguojamas V. Šimkaus — J. Naujalio — Burtai, J. Naujalio — Vasaros naktys, J. Neimonto — Pasisėjau žalią rūtą, L. Šimučio — I naują žygį, S. Šimkaus — Atsisveikinimas su giria, J. Gruodžio — Op, op, Nemunėli, J. Kačinsko — Pjovėjai, K. Banaičio — Brolelis ant dvaro, B. Budriūno — O Nemune J. Žilevičiaus — Anoj pusėj ežero, ir choro moterys atskirai padainavo B. Budriūno — Šauksmas; diriguojant V. Straukui — J. Bendoriaus — O ko jūs liūdit, A. Račiūno — Per giria, giružėlę, A. Račiūno — Verkė mergelė, ir K. Banaičio — Po aukštus kalnus

Sudarant vokalinio koncerto programą paprastai žiūrima, kad dainos būtų surikiuotos pirmiausia pagal tonalumą, paskui pagal pobūdį, pagaliau pagal nuotaiką. Tokia tvarka ir šiame koncerte. Pirmoje dalyje dainos pagal tonalumą: Kelpšos — Grįžk namo, Budriūno — Išdykęs rudenėlis, Puccini — Madam Butterfly, Rossini - Kalnų piemenaitė, Naujalio — Burtai, Naujalio — Vasaros naktys, Neimonto — Pasisėjau žalią rūtą, Šimučio — I naują žygį, Šimkaus — Atsisveikinimas su giria, Gruodžio — Op, op, Nemunėli, Kačinsko — Pjovėjai, Banaičio — Brolelis ant dvaro, Budriūno — O Nemune, Žilevičiaus — Anoj pusėj ežero, ir choro moterys atskirai padainavo Budriūno — Šauksmas; diriguojant Straukui — Bendoriaus — O ko jūs liūdit, Račiūno — Per giria, giružėlę, Račiūno — Verkė mergelė, ir Banaičio — Po aukštus kalnus

Sudarant vokalinio koncerto programą paprastai žiūrima, kad dainos būtų surikiuotos principu vengiant charakterių vienodumo ir net atsižvelgiant į dainų taktą, tačiau to paįvairinimo ieškojimo kaip tik galima pasigesti šio koncerto programoje (Pav. O ko jūs liūdit, Per giria, Verkė mergelė). Tikslesniam balsų išbalansavimui chore reikėtų stipresnių tenorų. Žinoma, tai lengva pasakyti, bet taip pat visi žinome, jog choristai, kaip Pinokis, iš pagalio neištašomi, kad reikia pasitenkinti tais, kurie ateina.

Šiame koncerte Lituania choras bene aiškiausiai pasirodė kaip kompaktiškas vienetas, disciplinuotas tiek laikysenoje, tiek dirigento mostų sekime. Įdėto darbo žaizdre ir repeticijų ugnyje sulydyti balsai skambėjo darnia harmonija. Rūpestingai išieškoti niuansai ligi girdimų miško atodūsių Atsisveikinime su giria, ligi mimoziško dekreščendo Vasaros nakties finale, ligi ilgesy užlūžtančio skausmingo šauksmo — mama. Sukaktuvinė įtampa šiame koncerte iš choro prasiveržė pastangų maksimumu balsų ir dirigento mosto bendroje darnoje.

Dirigento V. Šimkaus ryški dinamikos bei gesto subordinacija dainos nuotaikai, temperamentingi perėjimai, o taip pat ir ... naujas tautinis kostiumas asociavosi su Čiurlionio ansambliu, su Vilniaus filharmonija, tetrūko tik skudučių ir kanklių.

Jaunasis dirigentas V. Straukas truputį statiškas, nedrąsus, tačiau reikia tikėtis, kad apsipratimas su choru ateityje parodys ir jo charakterį, nors balsus turi pilnai savo rankose jau ir šiandien.

Nuskambėjus paskutinei koncerto dainai, chorą ir dirigentus pasveikino Apylinkės Valdybos vardu p. Zamoiskis, pranešdamas, kad šiandien vilkimas dirig. V. Šimkaus tautinis kostiumas yra visų Adelaidės lietuvių organizacijų bendra dovana šio jubiliejaus proga. Krašto valdybos pirmininkas inž. I. Jonaitis savo kalboje paryškino choro nuopelnus ir įteikė Kr. V-bos dovaną — dail. H. Šalkausko paveikslą "Žemė dega". Lituania choro administratorius Jz. Lapšys trumpu žodžiu pareiškęs choristų dėkingumą dir. V. Šimkui, įteikė skulpt. J. Pocienės darbo jo biusta. O scenon suneštas gėlių puokštes ir kitas dovanas — kas ten besuskaičiuos..

Po tautos himno paskutinį kartą užsiskleidus scenos uždangai, tebūna leista pakalbėti ir apie šio koncerto publiką. Tokios šaltos ir abuojos auditorijos Adelaidėje nėra turėjęs nė vienas solistu ar choro pasirodymas. Jubiliejinis koncertas, dainininkai geriausioje formoje, tačiau nė vieno Liso. Nebuvo jų net prašyta. O ir plojimas — lyg tik iš reikalo. Iš kur tas suvalkietiškas santurumas? Nejaugi vakaro audra būtų išpuščiusi ir lietuvišką nuoširdumą iš sielų? O gal delnai dar tebeperštėjo nuo plojimų Amerikos lietuviams sportininkams?

Tuoj po koncerto toje pačioje salėje buvo suruoštas choro pagerbimo pobūvis, kurį ruošė vietos Apylinkės Valdyba, techniškai ruošai pasikvietusi Moterų Sekcijos ir Liet. Kat. Moterų Drjos ponias. Prie gražiai paruoštų stalų be choristų susirinko choro mecenatai, prieteliai, kviesti svečiai ir spaudos atstovai.

Prie stalo LITUANIA chorą sveikino klebonas kun. A. Kazlauskas, be linkėjimų pareikšdamas V. Šimkui dėkingumą už bažnytinio choro suorganizavimą; A. Krausas tarė žodį Lietuvių Meno Dienoms ruošti komiteto vardu; Liet. Kat. Federacijos pirmininkas A. Bakaitis savo gražią kalbą baigė ką tik girdėtos dainos citata: — Tėvynės laisvos ir širdžių taikos; Melbourno kapelionas ir "T. A." redaktorius kun. Pr. Vaseris poetiniu žodžiu dirigento žilą galvą prilygino žydinčiai vyšniai ir palinkėjo gausių kekių, išsirpusių vaisių. Be to linkėjimus pareiškė Melbourno Dainos Sambūrio atstovė I. Kunčiūnienė, Melbourno Liet. Parapijos choro vardu — p. Mieldažys, chorą sveikindamas sol. P. Rūtenis prisipažino, kad jam Adelaidės lietuviai yra artimiausi, muz. J. Juška savo sveikinimo kalbą užbaigė siūlymu sugiedoti ilgiausių metų, kas buvo ir įvykdyta. Administratorius Jz. Lapšys perskaitė raštu gautus sveikinimus: Sydnėjaus liet. choro dirigento K. Kavaliausko, Geelongo choro dirigento p. Kymanto, Melbourno dainorių dirigento p. Čelnos, Newcastelio liet. choro dirigento p. Žuko. "Mūsų Pastogės" redaktoriaus V. Kazoko, estų bendruomenės Adelaidėje ir žurnalisto Ethel.

Į sveikinimus atsakydamas dirig. V. Šimkus prisiminimuose grįžo į pirmąsias choro dienas, pavardėmis iškvietė visą laiką chore išlikusį penketuką, prilygino chorvedžius alkoholikams, nes ir jie be choro negalį gyventi. Padėkojo už spaudoje ir pobūvyje LITUANIA chorui visų parodytą nuoširdumą.

Choro valdybos vardu vaišes ruošusioms organizacijoms padėkos žodį tarė p. Šulcas.

Ir taip buvo užbaigti LITUANIA choro penkioliktieji metai. Kiek metų choro laukia ateityje? Atsakymo ieškokime ne Mikaldos pranašystėse, bet dirigentų ir choristų ryžte. Penkiolika metų tenebūva chorui donelaitiškos saulės zenitas, peranksti kalbėti apie saulėleidį, kada saulė dar tik priešpiečiuose.

Pr. Pusdešris

SPORTAS

Vytis I — U. Church 28-43

Vytis, kuris žaidė be J. Gumbio, turėjo skaudų pralaimėjimą prieš United Church. Po šio pralaimėjimo Vytis iš pirmos vietos nukrito į trečią, o laimėtojai užėmė pirmąją.

Vytis I — North Adel. 31-37

Antras lietuvių pralaimėjimas iš eilės po Amerikiečių lietuvių išvykimo iš Adelaidės, kurie puikiai apgynė lietuvių vardą Pietų Australijoje.

Vytiečiai šiose rungtynėse žaidė neblogai, bet neturėjo gerų metikų. A. Lapšys vienintėlis, kuris sugebėjo rinkti taškus. R. Daugalis, antras geriausias metikas pirmo kėlinio pabaigoje pasinarino koją ir tuo Vyties puolimas susilpnėjo. Nors ligi paskutinių minučių ėjo apylygis žaidimas, bet priešas pelnė pergalę paskutinėje minutėje tiksliais metimais.

Liko dar vienos rungtynės žiemos sezone, kurios nėra sunkios ir, grįžus J. Gumbiui, po dviejų savaičių suspendavimo, laimėjimas, turėtų būti lengvas mūsiškiams, Vytis bus ketvirtukyje ir kovos dėl finalų.

Vyčiui taškus pelnė: A. Lapšys 10, R. Daugalis 6, E. Gudelis 4, R. Pocius 4, R. Petkūnas 2, S. Visockis ir L. Urmonas po 0.

Vytis II — University 24-25

Don Atkinson treniruojama komanda, kuri tikrai dirba nuoširdžiai, turėjo nesekmingą, vos vieno taško skirtumu, pralaimėjimą, nes komanda tikrai daro pažangą ir jų ateitis yra giedri.

Taškus pelnė: Lukošiūnas 8, Vaskas 4,, K. Jaunutis 2, E. Pocius 4, Levickis 4, A. Radzevičius.

MOTERYS

Vytis I — Panthers 44-49

Vytis žaidė puikiai ir baigiantis rungtynėms priešininkės pasivijo, išlygindamas rezultatą, bet po pratęsimo lietuvaitės neteko — po penkių baudų R. Andriušytės ir komanda buvo susilpninta, tuo būdu ir įvyko pralaimėjimas.

Takus pelnė: R. Andriušytė 20 E. Šiukšterytė 17, I. Pečiulytė 4, K. Baškutė 2, E. Matiukaitė 1,

Vytis II - South Adel. 20-0

Jaunės laimėjo be kovos.

Adelaidės Lietuvių Žinių Sporto skyriaus korespondentas Aleksas Merūnas, buvo kartu su svečiais amerikonais nuvykęs į Perthą. Su juo drauge vyko ir "M. P" Sporto skyriaus redaktorius A. Laukaitis, kuris svečiavosi Melbourne ir Adelaidėje.

Amerikiečių aukštos klasės žaidimu buvo labai didelis susidomėjimas, nes iš Adelaidės R. Sidabras ir O Mikalainytė buvo nuvykę stebėti rungtynių į Melbourną ir į Adelaidę. Dalis sportininkų ir šiaip tautiečių, kurie nepabojo tolimos kelionės ir vargo, taipogi dalyvavo. Tik labai gaila kad Melbourno sportininkai nepateko į balių. Šis nesusipratimas įvyko, kad tvark dariai nepažino svečių, o bilietai buvo iš anksto išparduoti.

Edas

EISENHOWERIS LIETUVIAMS IR UKRAINIEČIAMS

Sovietus supykdė buv. JAV prezidento D. D. Eisenhowerio birželio 18 d. išsiųstas pareiškimas Lietuvių Kongreso Vašingtone proga. Šiame pareiškime, pasiųstame ALT vicepirmininko inž. A. Rudžio vardu, buvęs prezidentas pabrėžė, kad Chruščiovas Pabaltijo tautoms privalo suteikti laisvo apsisprendimo teisę. D. D. Eisenhoweris birželio 27 d. dalyvavo ir ukrainiečių šventėje Vašingtone. Jų buvo suplaukę apie 40.000. Buv. prezidentas Vašingtone atidengė Taraso Ševčenkos paminklą.

Adelaidė

ADELAIDĖ TURI ANTRĄ ARKIVYSKUPĄ

Liepos mėn. pabaigoje Adelaidės laikraščiuose pasirodė žinia, kad vietos vyskupas pagelbininkas J. W. Gleeson popiežiaus Povilo VI yra paskirtas arkivyskupu pagelbininku (coadjutor) su teise perimti Adelaidės arkivyskupijos valdymą po dabartinio arkivyskupo M. Beovich.

Arkivyskupas J. W. Gleeson yra pats jauniausias arkivyskupas Australijoje, tik 43 metų, ir vienintelis iš vyskupų gimęs ir mokęsis Pietų Australijoje.

Gimęs 1920 m. gruodžio 24 d., kunigu įšventintas 1945 m., ėjęs katalikiškų mokyklų inspektoriaus arkivyskupijoje pareigas, septynis metus išbuvęs arkivyskupijos katalikų švietimo direktoriumi ir už nuopelnus šioje srityje gavęs 1958 m. iš karalienės CMG (Companion of the Order of St. Michael and St. George) ordiną, nebuvęs kunigu parapijoje 1957 m. įšventintas vyskupu, pagelbininko pareigose nuoširdžiai padėjęs Arkivyskupui diocezijos reikaluose.

Liepos 30 d. puošniame Castle Hotel arkivyskupo J. W. Gleeson garbei buvo suruošti arkivyskupijos kunigams iškilmingi pietūs, į kuriuos taip pat buvo sukviesti ir kitų konfesijų vadovaujantieji dvasiškiai. Iškilmėse dalyvavę klebonas kun. A. Kazlauskas ir kun. Pr. Dauknys naujam arkivyskupui įteikė Adelaidės lietuvių parapijos sveikinimą — p. Pusdešrio meniškai nupieštą adresą.

Laiminga epidemija

Prėjusią savaitę Adelaidės lietuvių tarpe pasklido paslaptinga epidemija, kurios simptomai — delnų skausmas ir visiškas gerklės užkimimas. Vietos gydytojai jau bepradedą kalbėti apie naują virusą, tačiau lituviams daktarams atsilankius Amerikos lietuvių komandos krepšinio rungtynėse, staiga paslaptinga epidemija buvo išaiškinta. Pasirodė, kad delnų skausmai buvo nuo plojimo, o gerklės užkimimas — nuo pergarsaus šauksmo "Ė... I... O..." ir kitų balsių.

Amerikos lietuvių krepšinio komandai išskridus į Perthą ir atsisveikinimo ašaromis bei bučiniais parodžius aerodrome savo atpūstą patriotiškumo žariją, epidemija staiga dingo. Tačiau ne visiškai. Sportui jautresnės dūšios ir dabar dar nakčia per sapną ir savo šauksmu išbudina savo next door kaimyną.

PADĖKA

Atsiliepiant į Katalikiškos spaudos vajų per Sydney lietuvių kapeliona kun. P. Butkų ir p. A. Jantauską aukojo: Mykolas Šutas £10, K.L.P. £5, Vl Račkauskas £2. Aukojusieji po vieną svarą: J. Aleksa, P. Burokas, F. Januškevičius. I. Jonaitis, A. Mauragis ir V. Račiūnas. Po 10/-: Pr. Dailidė, J. Kedys ir J. Leitonas. Po mažiau aukojusieji: O. Baravykienė, A. Bartkus, K. Daniškevičius, K. Elertas, A. Jantauskas, J. Jenčius, B. Genys, K. Marčiulionis, J. Mikutavičius, A. Kačiusis, Petniūnas, P. Ropė, Šalūga, V. V. Šliogeris, P. Šmitienė, E. Šliafertas, V. Vaičiurgis, P. Zaremba, A. Žigaitienė, J. Žukauskas ir du neįskaitomi parašai.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

Austr. Liet. Kat. F-jos Valdyba

ŠYPSENOS

Tėvas atsisėdo prie židinio, dukros ėmė jam pasakoti, ką kuri šiandien gero padariusi: "Aš išploviau visus indus," pasigyrė vyresnioji. "O aš iššluosčiau," pridėjo antroji. "Aš sukroviau viską į lentyną." pareiškė trečioji. Bet visų mažiausia sučiršk ė: "O aš tiktai rinkau šukes!"

— ooo —

Pirkėja prašo krautuvėje atsverti jai kilogramą kavos, — Bet pačios blogiausios — pridėjo ji. — Kodėl pačios blogiausios? — nusistebėjo pardavėjas. — To dėl, kad tada jūs negalėsit manęs apgauti.

oooooooo

Moteris yra matematikos gerbėja. Ji dalina savo amžių pusiau, padvigubina savo suknelių kainas, patrigubina savo vyrų uždarbius ir pridėda penkis metus prie savo geriausios draugės amžiaus.

oooooooo

— Tėti, kaip tu man patartum ar geriau mokintis dantų gydytoju, ar okulistu? — Ant dantų, sūneli, ant dantų; žmogus gi turi tiktai dvi akis, o dantų trisdešimt du.

oooooooooo

— Neturiu supratimo, ką nupirkti žmonai jos vardinėms. — Tai paklausk jos. — Oi ne! Aš neturiu tiek pinigų.

—o—

Atvykęs pas pažįstamus, svečias pastebėjo, kad mažasis Jonelis kruopščiai nuo grindų renka išmėtytus žaislus. Svečias su įdomumu ir paklausė berniuką: "Tur būt tavo mamytė žadėjo tau ką nors duoti jei tu padėsi žaislus į vietą?" "Ne" — atsakė berniukas, — bet ji žadėjo užduotį man gerai, jei aš nepadėsiu žaislų į vietą.

—o—

Kojinių krautuvėje kabo tokia iškaba: Jūsų veidas gal būt vertas didelių turtų, bet tik jūsų kojytės atneša nuošimčius.

— o —

— Jūsų žmona blondinė ar brunetė? — Nežinau. Išėjo iš ryto į kirpyklą ir dar negrįžo.

—o—

Balerina yra vienintelė moteris, kuri nors retkarčiais šoka pagal vyrų muziką.

— Daktare, ką jūs vartojate, kai turite sunkią slogą? — Kasdien šešias nosines.

Perpildytame restorane žmogus rado sau vietą viename kampe. Padavėja padavė meniu ir nubėgo pas kitus lankytojus. Po kiek laiko ji atsiminė tą kampe sėdėjusį, ir nuėjo paimti jo užsakymo. Žmogus jau ten nebebuvo, o prie vandens stiklinės buvo pridėtas raštelis: "Išėjo pusryčiauti."

Vienas institutas nustatė, kad žmonos po vedybų per pirmus penkis metus stengiasi pakeisti savo vyro eiseną, drabužius, šukuoseną ir kalbą. Tai joms visada pavyksta. Bet vieną gražią dieną 80% visų vyrų išgirsta žmonų pastabą: "Tu visai nebe tas vyriškis, už kurio aš ištekėjau!"

Surinko ir išvertė V.Gražulis

Socialinės Globos Moterų Draugija Melbourne

ruošia

Kaukių Paradą - Balių

Rugpiūčio mėn. 28 d., penktadienį (nuo 7 v.v. iki 2 v. r.)

RICHMOND TOWN HALL

Bilietų reikalu kreiptis pas p. Matukevičienę - Tlf. 8782565; ir pas p. V.Baltokienę — Tlf. 475674;

Kaukių BALIUS jau artėja, visi ruošiasi kas spėja:
Pasipuošti prašmatniai, pasilinksminti smagiai...
Nereikės ten juodo frako, nei suknelės išpustos,
Užsidėk tik gražią kaukę, visi tau pasidabos...
Premiją laimėt galėsi, jei visus tu sužavėsi...
Tad pirmyn ne tik jaunimas, bet ir sergantis senimas,
Socialinės Globos, neapleiskit dėl slogos...

SGMD Valdyba